

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

PŘÍČINNÉ SPOJOVACÍ VÝRAZY VE FRANCOUZŠTINĚ A JEJICH ČESKÉ
EKVIVALENTY
(KORPUSOVÁ ANALÝZA- INTERCORP)

Vedoucí práce: PhDr. Ondřej Pešek, Ph.D.

Autor práce : Silvia Solíková

Studijní obor : FJEMO

Ročník : 3

2011

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 29. dubna 2011

.....

*Děkuji touto cestou PhDr. Ondřeji Peškovi, Ph.D., za jeho cenné rady a vedení
v průběhu mé bakalářské práce.*

Anotace

Tématem bakalářské práce je: „Příčinné spojky ve francouzštině a jejich české ekvivalenty“.

Práce se soustředí nejen na teoretickou část příčinných spojek, ale zejména na část praktickou, jež spočívala ve srovnávání příčinných spojek ve francouzském jazyce s jejich ekvivalenty v jazyce českém.

Tohoto srovnání lze dosáhnout díky programu Intercorp, s kterým jsem pracovala. Po důkladné analýze výrazů, jak v původním, tak i v cílovém jazyce, bylo možno vysvětlit a srovnat příčinné spojky.

Annotation

The theme of my baccalaureate work is : „ French causal conjunctions and their czech equivalentents.“

This work focuses on both theoretical and practical parts, which consists in comparison of french causal conjunctions and czech causal conjunctions.

This comparison was made thanks to Intercorp, wherewith i was working. After profound analysis of these terms (in both languages), it was possible to explain and compare them.

Obsah

Obsah.....	2
Úvod	4
Kapitola 1 - seznámení se s základními pojmy.....	6
Příčinnost, těžce definovatelný vztah.....	8
1.2. Souvětí (La phrase complexe).....	11
1.3. Vztah u vět souřadících- Poměr příčinný.....	13
1.4. Druhy vedlejších vět podřadicích - Věta příčinná	15
Kapitola 2 – Věta vedlejší a typologie příčinných podřadicích spojek	17
2.1. Připomenutí obecných syntaktických vlastností	17
2.2. Typologie podřadicích příčinných spojek	18
Shrnutí	19
Kapitola 3 - Příčinné spojky -teoretická část	21
Francouzské studované výrazy	22
Parce que.....	22
Puisque a jeho srovnání s parce que.....	23
Comme.....	26
Car	27
En effet	28
Non que.....	29
České studované výrazy	30
Protože.....	32
Poněvadž.....	32
Jelikož.....	33
Ne, že by	34
Vždyť, neboť, totiž.....	34
Kapitola 4 - Příčinné spojky - praktická část (analýza Intercorp).....	36
Parce que- korpus.....	38
Puisque –korpus	45
Comme- korpus.....	51

Car- korpus.....	54
En effet-korpus.....	58
Non que- korpus.....	61
Závěr.....	65
Résumé	67
Použitá literatura	69

Úvod

Z názvu: „Příčinné spojovací výrazy ve francouzštině a jejich české ekvivalenty“ již plyne, že hlavním tématem této bakalářské práce budou příčinné spojovací výrazy, které spojují věty v poměru příčinném a tím objasňují adresátovi pohnutky, které vedou k ději.

Proto, abychom mohli mluvit o příčinných spojovacích výrazech, je samozřejmě nezbytné seznámit se s některými pojmy, které se mohou vyskytovat v průběhu této práce a je tudíž klíčové si právě tyto pojmy předem objasnit. Toto bude předmětem první kapitoly, jež se nazývá: „Seznámení se s základními pojmy“. V této kapitole rovněž probereme pojem příčinnost. Dále se zaměříme na souvětí (*la phrase complexe*) a poté pohovoříme o vztazích, jež- podle významového poměru- existují mezi větami. Poté se dopracujeme na téma, které pojednává o spojovacích výrazech. Nejprve si jej zlehka nastíníme a podrobněji se mu budeme věnovat v následujících kapitolách. V kostce řečeno se tedy na začátku této práce budeme zabývat ne hlavními, ale i přesto důležitými gramatickými jevy, které celou práci o příčinných spojovacích výrazech doplní.

Kapitola druhá nám nastíní syntaktické vlastnosti vedlejších vět. Dále si zde roztřídíme podřadici příčinné spojky podle jejich morfologie a vlastností.

Kapitola třetí se již zcela zaměří na příčinné spojovací výrazy a jejich české ekvivalenty a to z teoretického pohledu. Zde si již představíme konkrétní francouzské studované výrazy, které jsme si vybrali a to podle jejich frekventovanosti, podle vícero zdrojů a podle publikace Nazarenko (2000: *La cause et son expression en français*). Jsou to: *parce que*, *puisque*, *car*, *comme*, *en effet* a *non que*. Poté se budeme zabývat každým z těchto výše jmenovaných výrazů zvlášť. Vždy podrobně probereme vlastnosti, kterými daný spojovací výraz disponuje. Nutno dodat, že některé spojovací výrazy byly studovány paralelně k druhým - což je třeba případ *puisque* a *parce que*- a to z toho důvodu, že nám právě tento způsob pomůže lépe pochopit jejich rozdílnost. Ke konci této kapitoly si objasníme ještě příčinu popřenou, nebo- li nejistou, a to spolu s posledním studovaným výrazem: *non que*. Po teoretické francouzské části přejdeme na část českou, jež bude vedená ve stejném duchu, jako část předešlá.

Kapitola 4 se bude zabývat výhradně praktickým pohledem na studovanou problematiku. Tato praktická část bude provedena na stránkách programu Intercorp. Řekneme si, kolik výrazů nám program pro daný studovaný výraz nabídl, a poté si uvedeme mnohé příklady, jež nám ukáží, jaký český ekvivalent může být pro daný francouzský výraz tím nejvhodnějším respondentem.

Toto téma jsem si vybrala, jelikož jsem přesvědčena, že příčina je důležitým jevem, jež nás provází v každodenním životě, a proto si tento gramatický jev zaslouží být podrobněji zkoumán. Na tomto tématu mě zejména zaujala jeho praktická část. Vyhledávání daných výrazů a následné zkoumání toho, jak se s překladem těchto výrazů vypořádali čeští překladatelé, mi připadá jako opravdová výzva.

Kapitola 1 - seznámení se s základními pojmy

Tématem této bakalářské práce jsou příčinné spojovací výrazy ve francouzštině a jejich české ekvivalenty. Budeme je zkoumat z teoretické i praktické stránky, a to zejména pomocí Intercorpu. V první kapitole si však musíme nejprve definovat několik výrazů, které budeme v průběhu práce běžně užívat. Je nezbytné se s těmito výrazy předem seznámit.

Nejprve si řekněme jaké spojovací výrazy máme vlastně na mysli. Samozřejmě nejčastěji se setkáme s pojmem spojky. Dále se v souvětí uplatňují i jiné slovní druhy. To mohou být například příslovce, předložky, kombinované spojkové výrazy. V poslední řadě si řekneme něco o francouzském výrazu *la locution conjonctive*.

Spojky jsou jádrem spojovacích výrazů. Utvářejí způsob pro vyjádření logických vztahů a zejména příčinných vazeb k ději. Jsou to vlastně spojovací slova, která zajišťují plynulost výrazů či vět. Jedná se o spojovací výrazy souřadící nebo podřadící. Příčinné spojky jsou mnohem méně početné, než spojky časové či důsledkové. Pro příčinu jsou to zejména: *parce que, puisque, car ...*

Co nám o termínu spojky říká literatura? Vezměme si definici například z publikace Příruční mluvnice češtiny- Grepl (2001: 350): „Spojky (les conjonctions) jsou slova neohebná, neplnovýznamová, sloužící ke spojování vět i částí vět, a to jako členů rovnocenných, spojených vztahy koordinace, nebo nerovnocenných, spojených vztahy subordinace.“

Čermák (2010: 177) podotýká, že spojkám se rovněž říká relátory a to z toho důvodu, že vyjadřují relace textové. U spojek určujeme subtypy a to podle funkcí, kterou disponují. Máme tedy konjunkce: subordinační, koordinační a někdy se uvádí i subtyp korelativní (jak- tak i).

(*Korelace = jedna proměnná hodnota běží souběžně s hodnotou druhou- buď obě pozitivně, nebo obě negativně- nikdy odlišně*).

Spojky tedy rozlišujeme souřadicí a podřadicí.

Hlavní **spojky souřadicí (les conjonctions de coordination)** jsou ve francouzštině (Grevisse 2008: 1392), (Wilmet 1998: 435) : *et, ni, ou, mais, car*. Spojka souřadicí spojuje dva větné členy nebo věty v souvětí v poměru souřadném. Příkladem souřadících spojek v češtině jsou: *a, i, nebo, anebo, ale, avšak, neboť, ani – ani...*

Grevisse (2008: 1391) říká, že spojky souřadicí jsou neměnná slova, která pojí prvky stejné funkce. (věty mezi sebou nebo prvky v rámci jedné věty).

Co se týče **spojek podřadících (les conjonctions de subordination)** spojují vedlejší větu s větou hlavní a to v poměru podřadném- jsou to například : *que, ce que...* tyto často uvádějí vedlejší věty doplňkové - dále pak známe i podřadící spojky : *comme, lorsque, puisque, quand, quoique, si*, které často uvádějí vedlejší věty příslovečné.

Grevisse (2008: 1385) : „ Spojky podřadící jsou neměnná slova sloužící k spojení dvou prvků různé funkce. Jedním z nich je věta. Dále říká, že se tyto spojky mohou skládat z více slov (*quoique*). Je-li mezi těmito víceslovnými spojkami mezera nazývá se *les locutions conjonctives* (spojková sousloví).“

V češtině známe například tyto podřadící spojky: *aby, jakmile, až, než, nežli, zatímco, když, kdyby, pokud, protože, poněvadž, jelikož, jestliže, -li, přestože, ačkoli, třebaže, i když, ač, že*.

U spojek dále můžeme podotknout, že vyjadřují nejen mluvnický, ale i jejich vzájemný, významový vztah.

Pokud jde o formu, kterou spojky disponují rozlišuje Grepl (2001: 350) formu: jednoslovnou (*a, že, když*), opakovanou (*a, a- nebo, nebo*), dvojitou (*buď, nebo- tak, že*) a konečně víceslovnou, do které vstupují další slovní druhy. A to zejména:

Příslovce a předložky. Často je tedy k spojovacím výrazům připojujeme. V tomto smyslu mohou být za příčinné spojovací výrazy považovány rovněž i výrazy: *en effet, effectivement, par conséquent, c'est pourquoi, d'où, etc...*

Právě kvůli neustálé potřebě vyjadřovat přesněji nové vztahy, vznikají **kombinované spojovací výrazy**. Jako příklad si uveďme případy, kdy se k spojce připojí adverbium: *hned (když), teprve (když), ...*

Ještě je nezbytné si objasnit výraz „**la locution conjonctive**“, výraz, který nemá v české gramatice obdobný překlad. Je to skupina slov majících stejnou roli a překladem tohoto francouzského termínu je **spojkové sousloví**.

Můžeme zde zmínit i některá slovní spojení, jež jsou tvořena s pomocí *que*. Jsou to například : *afin que, à condition que, à moins que, avant que, bien que, de crainte que, de peur que, de sorte que, dès que, en attendant que, jusqu'à ce que, parce que, pour que, pourvu que, si bien que, tandis que...*

Jak jsem již uvedla v předešlém odstavci, v mé práci se budu zabývat příčinnými spojovacími výrazy. V této úvodní kapitole však budeme věnovat prostor i sekundárním jevům, které si vedle těch primárních zaslouží být rovněž probrány. Takovým nezanedbatelným tématem souvisejícím s našim zadáním, je zcela dozajista „příčinnost“.

Příčinnost, těžce definovatelný vztah

Ačkoli je příčinnost těžce definovatelná, přesto je možné vyjmenovat některé její vlastnosti. Uvedme si tedy nyní několik definic, které se příčiny týkají. Na příčinnost se dá pohlížet ze dvou rovin. Buďto z roviny ontologické a dále pak rozlišujeme rovinu v jazykovém smyslu, kdy je příčina vyjádřena pomocí jazykových prostředků. Příčinu například reflektují právě příčinné spojovací výrazy. Nejprve si nastíníme příčinu, jež používáme v řeči a poté se budeme zabývat i filozofickým pohledem na toto téma.

Uvedme si nějaký příklad, kde se ve větě příčina objevuje: „ *Chodníky jsou mokré, protože pršelo.* “

La cause- česky příčina- je to, co předchází akci (zde je to fakt, že pršelo), která vyvolává událost (mokré chodníky). Je to vlastně princip, z kterého se věc uskuteční.

Dále si řekněme, že vlastností příčiny je příčinnost- la causalité- která představuje vztah příčiny k ději, jež vyvolala. Sloveso causer- česky zapříčinit- je potom logicky chápáno, jako být příčinou čeho. Připojme však k tomuto výčtu ještě výraz effet- česky následek- který je chápán jako to, co bylo příčinou vyvoláno (mokré chodníky). Následek s tématem příčinnosti tudíž velmi úzce souvisí.

Postoupíme-li však do úvah o příčině hlouběji zjistíme, že příčina je definována dějem a naopak děj je příčinou určen. *Causer* (zapříčinit) a *causalité* (příčinnost) jsou chápány dle stejné myšlenky. Toto pojetí příčiny je charakterizováno jako vztah, či vlastnost. Výraz "cause", jehož první význam je určení nějakého vztahu, může být zároveň chápán, jako nějaké bytí, nebo- li jsoucno. Toto pojetí příčiny je ve filozofii již dlouhodobě studováno a to zejména v jednom z jejích odvětví- metafyzice. Disciplíně, která se zabývá zejména původem, podstatou a účelem jsoucna. A nyní se tímto dostáváme do roviny ontologické.

Charakterizování pojmu příčinnost :

Filozofie se tedy dlouho zaměřuje na podstatu příčinnosti a na příčinném uvažování. Představme si tedy alespoň zlehka filozofický pohled na jev: „ *Příčinnost*“.

Příčinnost, nebo-li kauzalita, představuje kauzální vztah mezi příčinou a jejím následkem. S příčinností je spojen i výraz *determinismus*, jehož přesvědčením je, že nic se neděje bez dostatečné příčiny.

Původ slova „příčina“ v češtině pochází od slovesa „příčinit se“. Řečeno jinými slovy to bylo vše, co se příčinilo o nějakou událost nebo věc. Pojem příčinnost chápeme v širším slova smyslu, jelikož v běžné řeči počítáme s tím, že příčin může být i víc.

Důkazem toho je například Aristotelova teorie příčinnosti.

Aristoteles- kniha druhá (1996 : 61) . V 7. kapitole zde Aristoteles rozlišuje čtyři druhy příčin:

„ Poněvadž příčiny jsou čtyři, je úkolem fyzika, aby znal všechny, a jenom pokud věci a dění uvede na všechny, totiž na látku, tvar, pohybujícího činitele a účel, podaří se mu přírodovědecky podat odůvodnění a vysvětlení. ”

Aristoteles nám tedy popsal tyto čtyři typy příčin:

1. formální (nebo tvarová) – například představa židle;
2. látková – materiál, ze kterého je židle zhotovena;
3. účinná (nebo působící) – řemeslník, který ji sestaví;
4. cílová – účel židle, totiž sezení.

Pouze společným působením všech složek dojde k tomu, že se židle sestaví. Přičemž platí, že následek příčině odpovídá.

Představa příčinnosti se dá také charakterizovat třemi body. Podle německého fyzika Maxe Borna to je nejprve příčinnost kde výskyt určitého předmětu *B* zákonitě závisí na výskytu předmětu *A* jiné třídy. *A* nazýváme tedy příčinou a *B* potom následkem.

Dalším bodem je předchůdnost. Zde říká, že příčina nemůže následovat po důsledku. A do třetice- souvislost, kde je předpokladem, že příčina a důsledek se musely v prostoru setkat.

Z tohoto tedy logicky vyplývá, že bez výskytu příčiny *A* nemůže nastat účinek *B*. Filozofických teorií ohledně příčinnosti je nesporně mnoho. Každá z těchto teorií se na pojem „příčinnosti“ dívá různě. Avšak přesto nelze pojem „příčinnost“ obecně definovat. Příčinnost tedy i nadále zůstává tvrdým oříškem a to nejen pro filozofy.

Ačkoliv je příčinnost široké a velmi zajímavé téma, jeho zkoumání z filozofického pohledu nicméně není předmětem této práce.

Jedna z možností vyjádření příčiny v jazyce- je v souvětí, kde se uplatňují příčinné spojovací výrazy.

1.2. Souvětí (La phrase complexe)

Spojovací výrazy, zmíněné na začátku této kapitoly, se uplatňují v souvětí. Tyto výrazy však nestojí izolovaně, nýbrž jsou ve vztazích. Nicméně co to je vlastně souvětí?

Souvětí je celek, který je složený z více vět. Tento celek vyjadřuje složitější myšlenku nebo více myšlenek. V souvětí rozlišujeme věty hlavní a vedlejší, přičemž vztahy mezi větami hlavními a vedlejšími jsou kategorizovány.

Grepl (2001: 554) popisuje souvětí jako syntaktickou jednotku skládající se ze dvou (nebo více) vět spojených ve vyšší mluvnický i obsahový celek, v němž věty ztrácejí svou intonační samostatnost. Věta je tedy jen částí většího celku, intonačně nedokončená. Oproti tomu souvětí je intonačně uzavřený celek.

Věty mohou být spojeny jednak bezspojčně nebo pomocí spojovacích výrazů. A to jednak spojkami, či příslovci a vztaznými zájmeny.

Jak již bylo řečeno souvětí je formováno dvěma nebo více větami, mezi kterými existují různé typy vztahů. Těmito syntaktickými vztahy myslíme vztahy: subordinační- podřadící a koordinační- souřadící.

Začněme tedy prvním vztahem, což je subordinace, podřazování.

Grepl a Karlík (1986 : 201) říkají, že výrazy s funkcí nestejnorodých větných členů jsou spjaty vztahem, při kterém je jeden výraz na druhém syntakticky závislý. Jedná se o podřazování. Výraz nadřazený (řídící) je podřazeným výrazem (závislým) blíže určován.

Grevisse (2008: 317) o subordinaci říká: „ Je to vztah, který ve větě pojí nestejnorodé prvky, jež mají různé funkce.‘‘. Jeden je tedy na druhém závislý. Tvoří skupinu tzv. *Syntagma*, kde je jeden prvek syntakticky nejdůležitější (to nazývá- jádro) a slouží jako podpora ostatním podřazeným prvkům (nazývá je- doplňky).

Daneš (1985: 114) charakterizuje subordinační mezi-větné kombinace takto:
„ Subordinovaná věta je začleněna do věty nadřazené, jakožto participant jejího predikátu. Jde tedy o větně vyjádřený participant větného charakteru.“

Grepl a Karlík (1986 : 201) nám ještě připomínají, že funkci výše zmíněných větných členů mají v souvětí podřadném i vedlejší věty. Věta hlavní je doplněna jednou, či více větami vedlejšími. Tyto věty tedy na větě hlavní závisí.

Spojky podřadící jsou např.: ve francouzštině- *comme, lorsque, puisque, quand, quoi que, si*. A v češtině- *aby, jakmile, až, než, nežli, zatímco, když, kdyby, pokud, protože, poněvadž, jelikož, jestliže, -li, přestože, ačkoli, třebaže, i když, ač, že*.

Vztah koordinační, souřadící (přiřazování).

Grevisse (2008 : 297) říká, že souřadnost je vztah (explicitní nebo implicitní), který spojuje prvky mající stejnou povahu. A to buď věty nebo výrazy stejné povahy, které spojuje v rámci jedné věty.

Daneš (1985: 115) vysvětluje, že nelze jednoduše říci, že by mezi koordinovanými větami žádný vztah neexistoval. Podle něj je možné koordinovat jakékoliv dvě věty, jejichž věcná souvislost se mluvčímu jeví (v daném kontextu nebo situaci) jako zřejmá.

Grepl a Karlík (1986 : 201) dodává, že výrazy ve funkci větných členů (stejného druhu) jsou na sobě syntakticky nezávislé. To znamená, že jeden není druhému podřazen. Stejně tak tento vztah existuje i mezi větami vedlejšími a mezi větami hlavními (pokud se jedná o souvětí souřadné).

Věty jsou spojené spojovacími výrazy. Tyto výrazy pak upřesňují povahu vět. Jestliže tyto dvě věty rozdělíme, smysl jedné, či druhé zůstane srozumitelný. To znamená, že jedna věta není podřazená té druhé.

Spojky souřadící jsou např.: ve francouzštině- *et, ni, ou, mais, car*.
A v češtině- *a, i, nebo, anebo, ale, avšak, neboť, ani – ani*.

Výše jsme se bavili o vztazích, jež existují mezi větami. Podle významového poměru (způsobu spojení nebo použitého spojovacího výrazu) lze vztah mezi těmito větami blíže určit. Tato větná spojení si pro následující výklad nazveme: **POMĚRY**... Nutno nicméně pro pořádek podotknout, že správně se pojmu *poměr* užívá u vět souřadících. U vět podřadicích se nerozlišují poměry, ale druhy vět podřadicích.

1.3. Vztah u vět souřadících- Poměr příčinný

Grepl a Karlík (1986 : 208) uvádí, že vzájemný vztah výrazů je vyjádřen spojovacími prostředky. A to hlavně souřadícími spojkami a příslovci nebo částicemi ve funkci spojek. Někdy je možné, že dojde ke spojení i bez užití spojek. Spojky zmíněné výše, se dají roztřídit dle druhu koordinačního spojení, jež je mezi větami souřadnými. Mezi větami jsou tedy různé významové poměry.

Rozlišujeme poměr: Slučovací, stupňovací, odporovací, vylučovací, důsledkový a konečně poměr příčinný. V této kapitole bude pro nás stěžejní publikace Skladba spisovné češtiny- Grepl a Karlík (1986 : 213- 219)

poměr slučovací (la phrase complexe coordonnée de jonction)

Tento poměr je mezi členy, které jsou spojeny jako sobě rovné. Poměr slučovací nám tedy říká, že věty jsou volně přiřazené a významově jsou si rovnocenné. U tohoto poměru lze věty spojit pouze intonací a postavením vedle sebe.

Spojovací výrazy : a, i, nebo, ani- ani, jednak, atd. (connecteurs : et, ni, puis, ensuite...)

poměr stupňovací (la phrase complexe coordonnée de gradation)

U poměru stupňovacího druhá věta stupňuje, či zpřesňuje význam věty první.

Spojovací výrazy jsou : ba, ba ani, dokonce, nejen- ale, nejen- nýbrž, atd. (connecteurs: non seulement..mais aussi, encore, également...)

např: *Non seulement qu'il a un travail intéressant, mais encore il gagne beaucoup d'argent.* = *Nejen že má zajímavou práci, ale navíc vydělává hodně peněz.*

poměr odporovací (la phrase complexe coordonnée adversative)

Poměr odporovací spočívá v tom, že obsah druhé věty odporuje obsahu věty první, nebo ho omezuje.

Spojovací výrazy jsou : ale, avšak, však, nýbrž, jenže, přece, jenomže, ale ani, přesto, atd... (connecteurs : mais, cependant, pourtant, toutefois, néanmoins, seulement, par contre....)

např : *Il a pris du thé, mais il préfère le café.* = *Dal si čaj, ale má radši kávu.*

Ma femme n'aime pas mes parents, pourtant nous irons en vacances tous ensemble. = *Moje žena nemá ráda mé rodiče, přesto jedeme na prázdniny všichni společně.*

Je déteste la musique rock, par contre j'adore le pop. = *Nesnáším rock, oproti tomu ale pop zbožňuji.*

poměr vylučovací (la phrase complexe coordonnée disjonctive)

Poměr vylučovací znamená, že obsahy vět se vylučují. Buď platí jedna nebo druhá, ale nikoliv obě současně.

Spojovací výrazy jsou : nebo, anebo, či, jinak, buď- nebo, atd. ...(connecteurs : ou, ou bien, sinon (po kterém následuje negace), atd. ...

např.: *Tu vas à la piscine ou tu préfères de faire du vélo?* = *Chodíš na plovárnu nebo radši jezdíš na kole?*

On va s'appeler ou bien on va s'envoyer un mail? = *Zavoláme si anebo si pošleme mail.*

poměr důsledkový (la phrase complexe coordonnée consécutive)

Zde druhá věta vyjadřuje důsledek, který plyne z obsahu první věty.

Spojovací výrazy jsou: proto, tedy, tudíž, tak, atd. (connecteurs: donc, par conséquent, ainsi, alors, c'est pourquoi)

např: *Il a un bon métier, il a donc beaucoup d'argent.* = *Má dobré povolání, a proto dost peněz.*

Je vais en France, alors on ne se verra pas la semaine prochaine. = *Jedu do Francie, tedy příští týden se nevidíme.*

poměr příčinný (la phrase complexe coordonnée causuale)

Poměr příčinný (vysvětlovací) je poměr, kde druhá věta uvádí příčinu, důvod nebo nějaké vysvětlení.

Spojovací výrazy jsou: neboť, vždyť, totiž,...atd. ... (connecteurs: *car*)

např: *Je ferai tout pour lui, car je l'aime énormément.* = *Udělám pro něj vše, neboť ho velice miluji.*

1.4. Druhy vedlejších vět podřadicích - Věta příčinná

Jakožto existuje poměr mezi větami hlavními, existuje i mezi větami vedlejšími. Než- li si druhy těchto vět představíme, řekněme si něco o větě vedlejší jako takové.

Nejprve je nutno podotknout, že vedlejší věty se mohou pojít. A to buď souřadně s jinou vedlejší větou, podřadně na hlavní větu, a nebo podřadně na jinou vedlejší větu. Věty spojené souřadně musí být stejného druhu. Nejběžněji bývají v poměru slučovacím, odporovacím a vylučovacím. Méně obvyklé jsou věty v poměru stupňovacím, důsledkovém nebo příčinném.

Zajímavé je i to, že někdy můžeme podřadicí spojky, vztahná zájmena a příslovce uvozující vedlejší větu vynechat.

Např.: *Zdalo se, že si to rozmyslel a (že) nepřijde na naše setkání po deseti letech.*

Dále si uvědomme, že vedlejší věty se rozlišují podle toho, jaký větný člen zastupují. Obvykle rozlišujeme tyto vedlejší věty: podmětnou, přísudkovou, přívlastkovou, předmětnou, příslovečnou. U věty příslovečné lze ještě v dělení pokračovat. Věty vedlejší příslovečné známe tyto: místní, časové, podmínkové, způsobové, měrové, účelové, doplňkové, přípustkové a příčinné. Tato poslední, jež nás zajímá nejvíce, zastupuje příslovečné určení příčiny.

Šabršula (1967 : 14) větu příslovečnou jako takovou(la proposition circonstancielle) popisuje takto: „ *Věta příslovečná vyjadřuje příslovečné určení rozvíjející přísudek věty*

řídící. Tyto věty se dělí na jednotlivé druhy, a to podle významových kritérií. Lze je identifikovat podle vnitřních složek těchto vět (např.: spojek, slovesných časů ..).“

Vedlejší věta příslovečná příčinná slouží jako vysvětlení, či odůvodnění děje věty hlavní. Vedlejší věta příčinná tedy silně závisí na větě hlavní, která jí slouží jako základ a z které čerpá „objasnění“.

Grepl a Karlík (1986 : 302) o příslovečných určeních příčinných říká: „*Príslovečná určení příčinná označují děje nebo stavy, které jsou v široce kauzálním vztahu k predikovanému příznaku.*“

Z toho vyplývá, že tato určení mají primárně podobu vedlejší věty. Sekundárně se potom vyjadřuje adverbialními výrazy s původní předložkou. Typické jsou výrazy s formou : pro, na , z (např.: Nešel tam pro špatné počasí.) Existují i další adverbialní výrazy, které vyjadřují vlastní příčinu (např.: Kulhá po obrně).

Kapitola 2 – Věta vedlejší a typologie příčinných podřadicích spojek

Než se pustíme do analýzy konkrétních spojovacích výrazů, je nezbytné si připomenout i vlastnosti, jimiž disponují vedlejší věty příčinné ve francouzštině. Dále si rozdělíme podřadicí příčinné spojky, a to podle jejich morfologie a podle jejich vlastností.

2.1. Připomenutí obecných syntaktických vlastností

Pro tuto kapitolu nám sloužila publikace *La phrase complexe- de l'analyse logique à l'analyse structurale* od autorů Garangon a Calas.

Garangon a Calas (2002: 84):

Vymazání (Effacement)

Vedlejší věty příčinné se dají odstranit, i když toto jejich odstranění zbavuje výpověď o důležitou informaci a to zejména o odůvodnění podmínek, jež vedli k uskutečnění děje věty hlavní.

Např: *Tu lui es nécessaire dans la mesure où l'amitié compte et pèse dans la vie --) Tu lui es nécessaire.*

Mobilita

Vedlejší věty příčinné jsou za určitých podmínek mobilní. Vedlejší věta příčinná uvozená s *parce que* se může nacházet jak za, tak i před větou hlavní. Pomocí techniky dokazování pak vedlejší věta z věty hlavní vyvozuje vysvětlení : *Je reste où je suis, sur un danger, parce qu'il m'est défendu d'être ailleurs--) Parce qu'il m'est défendu d'être ailleurs, je reste où je suis, sur un danger.*

Příčinná vedlejší věta s *puisque* může být rovněž kladena před i za hlavní větu. Vedlejší věta, zde pomocí procesu usuzování, podpoří tvrzení věty hlavní.

Vedlejší věta příčinná tedy tvoří jádro výpovědi, nemůže být popřena(non *puisque*), sloučená(*c'est puisque*)ani podmíněná(*vraisemblablement puisque*).

2.2. Typologie podřadicích příčinných spojek

Nyní se budeme zabývat jednak morfologií (český výraz: tvarosloví) podřadicích příčinných spojek a podíváme se z jakých částí se podřadicí příčinné spojky skládají. Dále probereme jejich třídění podle významu.

Garangon a Calas (2002: 85) :

Morfologické prvky- tvarosloví

Podřadicí příčinné spojky(s výjimkou:*comme*) jsou vyjádřeny pomocí složených spojovacích výrazů. A to:

- předložkou + ce(to) + que(že): *parce que*(protože)
- příslovcem + que: *non que*(ne že), *non pas que*(ne, že by), *surtout que*(hlavně, že), *d'autant(plus) que*(tak(moc), že), *dès lors que*(od té doby co)
- předložkou + podst. jméno(nom) + que(že): *du moment que*(od okamžiku kdy), *sous prétexte que*(pod záminkou, že), *dès l'instant que*(od okamžiku kdy), *du fait que*(z faktu,že, jelikož)
- slovesnou formou + que(že): *attendu que*(vzhledem k tomu, že), *c'est que*(to je,že), *considérant que*(předpokládaje,že), *étant donné que*(je-li dáno, že),*vu que*(jelikož)
- složenou formou: *non parce que*(ne proto, že), *ce n'est pas parce que*(to není proto,že), ... *que(že)*

Francouzské spojovací výrazy se můžou rozlišovat podle různých nuancí:

Garangon a Calas (2002: 86) : Můžeme rozlišit několik významových vlastností jakožto:

1. Vyjádření zřejmé nebo věcné příčiny skrze: *comme, parce que, puisque, étant donné que, vu que, attendu que, considérant que, c'est que, du fait que*. Zatímco *parce que* neoznačuje, jestli je příčina známá předem nebo není, *comme* a *puisque* předpokládají, že známa je:

- příčina s *puisque* je adresátovi představena jako známá. Toto nám ukáže příklad: „, *Puisque vous lui devez des remerciements.*“

- s *comme* je předpokládáno, že je příčina známa všem .

2. Množstevní výrazy stupňované nebo odlišené od příčiny: *d'autant (plus) que, surtout que*.

3. Vyjádření příčiny - zapřené: *non que, non parce que, ce n'est pas parce que...*

- předpokládané: vyjádření alternativní příčiny: *soit.....que...*

Významnou skupinou jsou i spojovací výrazy, které jsou vyhrazené administrativnímu či právnímu užití: *vu que, étant donné que, attendu que*, představují adresátovi příčinu známou nebo příčinu, jež by známa měla být(z toho důvodu, že zákon by měli znát všichni).

Shrnutí

Pro shrnutí si tedy roztřídíme výše zmíněné spojovací výrazy týkající se příčiny. U francouzských si tučně zvýrazníme ty, které budeme dále probírat.

Ve francouzštině jsou to například :

Spojky podřadící (často výrazy s *:que*):

parce que	puisque	comme	c'est que
du fait que	vu que	étant donné que	sous prétexte que
non que	ce n'est pas que	d'autant que	d'autant plus que
d'autant moins que	surtout que		

Spojky souřadící:

car

Dále i některá příslovce

en effet

Pro zajímavost si vyjmenujme i některé předložky a předložková spojení (víceslovné výrazy) :

à	de	par	pour
à cause de	grâce à	à force de	en raison de
sous l'effet de	compte tenu de	du fait de	étant donné + jméno
vu + jméno	faute de	par suite de	sous prétexte de

V češtině jsou to například :

protože	nebot'	když	totiž	nikoliv že
poněvadž	jelikož	vždyť	ne že by	ne snad že

Nyní se již můžeme zcela věnovat zvoleným konkrétním spojovacím výrazům. Kapitola 3 bude pojednávat o výrazech po teoretické stránce a v kapitole 4 probereme část praktickou.

Kapitola 3 - Příčinné spojky - teoretická část

Hlavním cílem naší práce je popsat lingvistické prostředky, jež slouží k vyjádření příčinného vztahu a jimiž francouzský jazyk disponuje. Pro vyjádření příčinnosti existují různé způsoby. Jedním z nich je například užití příčinných spojovacích výrazů (les connecteurs causaux).

Budeme se zabývat námi zvolenými spojkami: *parce que*, *puisque*, *comme*, *non que*, ... (spojky podřadící) a *car* (spojka souřadící). Dále zmíníme i výraz *en effet* (příslovce). Tyto výrazy jsem si zvolili z vícero důvodů. Zejména jsme si vybrali ty nejznámější- *parce que*, *puisque*, *car* a *non que*. A seznam jsme doplnili díky publikaci Nazarenko (2000: *La cause et son expression en français*) o *comme* a *en effet*.

V této kapitole si popíšeme jaké jsou pro jejich užití podmínky a jaké mají vlastnosti. *Parce que* bude popisováno spolu s *puisque* proto, abychom lépe pocítili jejich rozdílnost. Zanalyzujeme rovněž souřadící spojku *car*, která se svým významem „pomyslně“ vyskytuje mezi *puisque* a *parce que*. Dále probereme *comme*, které za určitých podmínek uvádí větu příčinnou. Prozkoumáme i příslovce *en effet* a jeho fungování jako spojky. Kapitulu zakončíme výkladem o vyjádření příčiny neurčité nebo-li popřené spolu s jejím představitelem *non que*.

Co se týče českých výrazů, ty jsme vybrali hlavně pomocí slovníku Lingea, jakožto překlady výrazů francouzských.

Bezprostředně po teoretické části bude u každého ze studovaných výrazů následovat praktická část (společná pro část francouzskou i českou), jež je pro tuto práci zásadní. Jedná se o analýzu francouzských spojek a jejich českých ekvivalentů, provedenou v programu Intercorp.

Francouzské studované výrazy

Parce que

Nazarenko (2000 : 51) říká, že *Parce que* uvádí jak vysvětlení předešlé věty, tak i samotnou příčinu. Tedy přesněji uvádí vedlejší větu, která vyjadřuje příčinu děje věty, jako nový dosud neznámý fakt.

Jeho synonymem je *car*. *Parce que* je spojka podřadící.

Parce que se objevilo ve staré francouzštině na konci 12. století ve formě *par ce que*. Vzešlo z výrazu-*por ce que* (*pour ce que*). *Par ce que* se spojilo v *parce que* v 14. století a postupně *pour ce que* ve vyjádření příčiny nahradilo. Původně *parce que* existovalo jako složená předložková skupina, uvedená předložkou *par*.

Nazarenko (2000 : 53) : I když spojovací výrazy často fungují s předložkou (v nichž jsou začleněny) jako pár (*pendant que* odpovídá takto *pendant, après que après*), *parce que* se toto netýká. Předložka *par*, ačkoliv by měla být předložkovou částí *parce que*, má málo příčinného užití: označuje hlavně způsob, zprostředkovatele, motiv, atd. . Příčinu označuje jen okrajově.

Spojku *parce que* považujeme za "vzorovou spojku příčiny". Tento výraz je třeba si lépe přiblížit.

Vzorové spojky příčiny

Nazarenko (2000 : 54- 55) *Parce que* je jedna ze typických spojek sloužících k vyjadřování příčiny.

Parce que představuje velice jednoduchou odpověď na otázku *proč*, a to zejména tehdy, kdy se chceme vyhnout konkrétnější odpovědi. V takovémto případě *parce que* uvádí pouze čistou příčinu . Například : *Pourquoi dis- tu cela ? --- Parce que.*

Pohyblivost, nebo-li nestálost vět

Nazarenko (2000 : 56): „Ve větách příčinných, které jsou sestavené se spojkou *parce que* je pořadí vět volné. Tím myslíme, že příčinná věta může být postavená buď za větu hlavní nebo i před ní. V příkladech níže uvidíme, že věty mohou být klidně přehozené. Postavení příčinné věty před hlavní sloveso je nicméně méně obvyklé, než postavení za větu hlavní.“

Například (Nazarenko str. 56: příklad 15):

La querelle des anciens et des modernes est intéressante parce qu'elle met en valeur les aspects éminemment politiques d'une affaire qui se présente comme esthétique.

X

Parce qu'elle met en valeur les aspects éminemment politiques d'une affaire qui se présente comme esthétique, la querelle des anciens et des modernes est intéressante.

Jak bylo již podotknuto výše, *parce que* je typická spojka pro vyjádření příčiny. Nazarenko (2000 : 60): Může být samozřejmě nahrazena i jinými příčinnými a i více specifickými konektory, jako jsou například: *en raison de, du fait de/ que, grace à , par la faute de... .*

Nutno ještě upozornit na fakt, že ze syntaktického hlediska je tato spojka neutrální a její užití nám umožňuje volné pořadí vět.

Puisque a jeho srovnání s *parce que*

Puisque zdůvodňuje obsah věty hlavní pomocí události, která je představená obsahem vedlejší věty.

Nyní si pohovoříme o odlišnosti, jež je mezi *puisque* a *parce que*. *Puisque* jak jsme si již řekli podporuje platnost tvrzení v hlavní výpovědi, zatímco *parce que*, jakožto faktická spojka, hlavní výpověď odůvodňuje (něco je příčinou něčeho).

Nazarenko (2000 : 61): „Etymologie těchto dvou spojek je různá. Jak již bylo poznačeno výše, *parce que* se skládá z *par*. *Puisque* je sestaveno z příslovce *puis*. Pro zajímavost si povšimněme jedné zvláštnosti a to sice, že *s* se v *puisque* vyslovuje. *Puis* patřilo k příslovcím a *s* se ve staré francouzštině před jinou souhláskou mazalo.“

Představíme si nyní rozdíl mezi spojovacími výrazy *parce que* a *puisque*.

Puisque funguje hlavně jako dokazovací spojka. Podporuje to, co bylo řečeno ve větě hlavní. Tudíž příčinu děje nijak nevysvětluje, jako je tomu naopak u *parce que*, které slouží především k vysvětlení příčiny děje.

Syntaktické vlastnosti

Nazarenko (2000 : 62) : „Některými vlastnostmi se *puisque parce que* naopak ale podobá. Vedlejší věta příčinná uvedená s *puisque* je mobilní a může být postavená před, či za větu hlavní(jak ukazují příklady níže).“

Stejně jako pro vedlejší věty s *parce que* a pro většinu příčinných vět, je i děj věty vedlejší s *puisque* považován za ukončený. Toto je označeno ve způsobu slovesa, který je tedy v indikativu. Užití subjunctivu je po *puisque* zakázáno.

Například (Nazarenko str. 62: příklad 41 a 42):

Puisque certains sont là depuis vingt ans, s'ils avaient été maltraités, cela se saurait.

X

S'ils avaient été maltraités, cela se saurait, puisque certains sont là depuis vingt ans.

Negace(zápor) příčinného vztahu

Typickým problémem záporu je to, že je někdy mimo kontext velice těžké identifikovat, na co se zápor vztahuje (určit přesně rozsah záporu).

Pouze příčinný vztah uvedený s *parce que* může být popřený.

Zpochybnění příčinného vztahu

Nazarenko (2000 : 63): Příčinný vztah uvedený s *parce que* může být přirozeně zpochybněn. Může být předmětem přímé otázky, stejně tak jako nepřímé. To je pro struktury s *puisque* nemožné.

Například (Nazarenko str. 63: příklad 50):

On se demande si c 'est parce qu 'elle est armée d 'un appareil photo qu 'elle ose les regarder en face.

Tuto část můžeme shrnout několika větami.

Nazarenko (2000 : 65-66): „Specifičnost *puisque* je více významová, než syntaktická (skladebná). Tato spojka disponuje dvěma základními vlastnosti: uvádí větu, jejíž platnost je presupovaná (pravdivá). Je to argumentační spojka, která neuvádí příčinu věty, ale potvrzuje platnost tvrzení této věty.“

Puisque se odlišuje od *parce que* tím, že představuje předpokládaný děj, jež je adresátovi známý. Logicky to co je předpokládané nemůže být popřeno ani zpochybněno. Jinak *puisque* představuje děj stejně známý mluvčímu i adresátovi. Dále se spojkou *puisque* nemůžeme tázat, ale jinak v otázce být použito může.

Parce que ustanovuje vztah mezi dvěma ději a tvoří novou myšlenku, která může být popřená, zpochybněná, citovaná...

Puisque uvádějící příčinu výpovědi, je často užitě pro odůvodnění nebo vyložení slova, či vyjádření.

Parce que a Puisque synonyma ?

Nazarenko (2000 : 70): Existují nicméně věty, kde se *parce que* a *puisque* zdají zaměnitelné. To je případ, kdy příčina jednoho děje může být dána jako příčina výpovědi děje druhého. I když vzájemnost výpovědí ukazuje, že kontrast mezi dvěma spojkami může být velice jemný, přesto si nejsou striktně rovnocenné.

Například (Nazarenko str. 70: příklad 77 a 78):

J'ouvre la fenêtre parce que tu me le demandes. Otevřu okno, protože to po mně chceš.
J'ouvre la fenêtre, puisque tu me le demandes. Otevřu okno, poněvadž to po mně chceš.

V prvním příkladě pocítujeme, že vedlejší věta vlastně vysvětluje to, proč okno otevřu. Oproti tomu v tom druhém případě se vedlejší věta o vysvětlování děje věty hlavní nijak nesnaží. Pouze výpověď *otevřu okno* podpoří.

Comme

Výraz *comme* je obvykle užíván ke srovnávání, ale zároveň může představovat i spojku podřadicí. *Comme* jakožto příčinná spojka stojí vždy na začátku souvětí, přičemž obsah vedlejší věty je pro adresáta známý.

Nazarenko (2000 : 78): „*Comme* vzešlo z latinského *quomodo* (*comment*), z něž si zachoval jak funkci příslovce, tak i spojovacího výrazu. Jako příslovce bylo *comme* v otázce nahrazeno *comment*.“

Comme může vyjadřovat buďto časové shody, dále pak může sloužit k srovnávání a v neposlední řadě se můžeme setkat i s *comme*, které vyjadřuje příčinu. *Comme* je považováno za spojovací a mnohovýznamový výraz, v němž se kombinují jeho hodnoty (příčinná, časová a srovnávací).

Nazarenko (2000 : 80): „Hovoříme- li o *comme* příčinném zjistíme, že má zvláštní chování. Když je vedlejší věta začínající s *comme* příčinná, musí vždy nezbytně stát před větou hlavní. Jestliže *comme* uvádějící vedlejší větu je postaveno před větu hlavní může se rovněž jednat i o *comme* časové nebo srovnávací. Na rozdíl od *comme* srovnávacího se však příčinné *comme* nemůže postavit za větu hlavní.“

Nazarenko (2000 : 81): „*Comme* je tedy víceúčelová spojka. Může mít různé významové nuance, které se mezi sebou nevylučují, ba naopak se kombinují. Vedlejší věta uvedená s *comme* příčinným není pohyblivá: je postavená před hlavní sloveso. Ani tento fakt nicméně nedovolí identifikovat příčinné *comme* s jistotou. Není vždy lehké rozlišit od *comme* příčinného *comme* časové nebo srovnávací,..

Nepohlížeje však na časové, srovnávací nebo příčinné *comme* jako na tři *comme* mající různé hodnoty, ale spíše jako na jeden pojem, který disponuje více vlastnostmi.“

Car

Car uvádí vysvětlení předcházející věty, a dále pak uvádí příčinu. Za jeho synonymum je považováno *parce que*.

Nazarenko (2000 : 71): „S *parce que* a *puisque*, *car* představuje trojici nejčastěji používaných příčinných spojek. Od těchto dvou výše zmíněných se však odlišuje svou etymologií a svou syntaktickou kategorií. Svým užitím se *parce que* a *puisque* naopak velmi podobá. Kdysi bylo *car* blízké k *puisque*, dnes je označováno spíše jako synonymum *parce que*.“

Car mělo ve staré francouzštině mnohem rozličnější užití, než jak je tomu dnes. Užívalo se jako *donc*, v dnes již neexistujících výrazech a různých zmizelých slovních obratech.

Nazarenko (2000 : 72): „*Car* patří do skupiny spojovacích výrazů souřadících: *mais*, *ou*, *et*, *donc*, *or*, *ni*, *car*. Toto třídění začleňující *car* do jiné skupiny, než je dvojice *puisque* a *parce que* může překvapovat.

Car se nemůže kombinovat s jiným spojovacím výrazem souřadícím : ani *mais car* ani *et car* se neříká.“

Car a jeho podobnost s *puisque*

Nazarenko (2000 : 73): Na první pohled se *car* může definovat i jako synonymum *puisque*. Tyto spojky mají příbuzné syntaktické vlastnosti.

Role argumentativní

Nazarenko (2000 : 75): „Z příčinného úhlu pohledu uvádí *car*(jako *puisque*) argument, který děj v hlavní výpovědi potvrdí. Hlavně ji tedy upřesní, objasní.“

Nové *car*, synonymem *parce que* ?

Nazarenko (2000 : 77): „ Jak jsme si již řekli, *car* je dnes používáno jako synonymum *parce que*, avšak přesto si *car* zachovává svoji specifickou funkci.

Nejedná se tedy o opravdovou synonymii: *car* je původce děje výpovědi a spojka souřadící, zatím co *parce que* je spojkou podřadící, jež dvě věty pojí v jednu větu složenou.“

En effet

Nazarenko (2000 : 83): „Argumentativní spojovací výraz *en effet*, se odlišuje od *puisque* a od *car* svou velkou pohyblivostí, kterou jí dává právě jeho povaha příslovce.“

Nazarenko (2000 : 84): *En effet* dnes funguje jako příslovecné úsloví. Takto hraje mezi dvěma větami úlohu spojovací a co se týče jeho postavení ve větě, těší se velké volnosti. Nachází se nejčastěji za slovesem, je- li ve formě složené.

Nazarenko (2000 : 85): „Ve větě kterou uvozuje je *en effet* svou sdělovací funkcí odlišné od *puisque*. Zatímco *puisque* je spojka podřadicí potvrzující argumentaci hlavní věty, *en effet* je příslovečné úsloví mající mezi dvěma větami spojovací roli.“

Příčina popřená, či nejistá - specifické spojky

Nazarenko (2000 : 86): „Hlavní příčinné spojky(výše představené) označují všechny pozitivní vazby příčiny k ději, ale je třeba také neopomenout vyjádření příčiny popřené.“

Existují různé spojky, každá mající zvláštní významovou hodnotu. Omezíme se zde na představení jedné z těchto spojek a to na *non que*. Uvedme si nyní však alespoň pro příklad několik dalších spojek tohoto typu. Jsou to tedy : *soit que....soit que, sous prétexte que, au motif que/ de*.

Non que

Nazarenko (2000 : 87): „*Non que* dovoluje příčinu nebo vysvětlení odmítat a dovolává se jiného, přípustnějšího vysvětlení. To je důvod, pro který je úsloví *non que* obecně užito v složeném tvaru: *non (pas) que...mais parce que*. “

Příklad níže naznačuje tedy dvě možná vysvětlení hlavního děje: první je varováním před špatným výkladem adresáta, druhý je vysvětlením.

Příklad Intercorp: *Svédomitě jsem dopis opsal a odeslal třem různým osobám , ne že bych příliš věřil v účinnost rituálu , ale protože jsem byl rád , že si na mě vzpomněla přítelkyně , kterou jsem ztratil z očí , a to zrovna teď , jako by snad uhodla můj duševní marasmus a chtěla mi pomoci .*

Scrupuleusement je recopiai la chaîne et l' adressai à trois personnes différentes , non que je crusse beaucoup à l' efficacité du rite , mais parce que j' étais content qu' une amie perdue de vue eût pensé à me l' envoyer , surtout en un moment tel qu' il pouvait presque sembler que , devinant mon marasme , elle avait voulu m' aider .

Nazarenko (2000 : 88): „Po *Non que* se obvykle užívá subjunktiv. A to na rozdíl od většiny jiných příčinných konektorů, jako: *parce que, du fait que, puisque, car, comme...*, jež se jsou v indikativu.“

Nazarenko (2000 : 90): Pro zajímavost uvedme, že i *parce que* může vyjadřovat příčinu popřenou nebo nejistou.

Non que je vždy tedy sestaveno s subjunctivem. *Soit que....soit que* se staví bez rozdílu jak s indikativem, tak se subjunctivem. *Sous prétexte que a parce que* se užívají s indikativem.

České studované výrazy

V předešlé kapitole jsme se zabývali francouzskými výrazy: *parce que, puisque, comme, car, en effet a non que*. Nyní se budeme věnovat českým spojovacím výrazům a to především těm, které jsou ekvivalenty francouzských výrazů uvedených výše. Pro začátek si řekněme, jak se pomocí slovníku dají zmiňované francouzské výrazy překládat do češtiny.

Lingea- velký slovník (2007 : 452, 513, 133, 101, 227),
www.seznam/slovník.cz*

* použít pouze pro spojovací výraz *non que a en effet*

Parce que	Puisque	Comme	Car	En effet	Non que
protože	protože	protože	protože	totiž	ne že by
poněvadž	poněvadž	pročež*	neboť	vlastně	ne snad že
	vždyť				nikoliv že
	když				
	jelikož				

* pročež vyjadřuje spíše důsledek, než- li příčinu.

Z tabulky můžeme vyčíst, že nejvíce užívané výrazy jsou u nás *protože, poněvadž, když, ...* Těže možnými, jsou překlady typu: *ježto, jelikož, neboť, vždyť, totiž, ne, že by, ...*

Čeština však disponuje mnohými dalšími příčinnými spojovacími výrazy. Kromě *protože* lze použít i výrazy: *za to že; z té příčiny, že; z toho, že; kvůli tomu, že; díky tomu, že* apod..

Nutno dále upozornit na to, že při určování slovních druhů se často stává, že spojky (jež věty spojují) mohou být zaměněny za částice (uvozující větu). A to zejména ve větách kde spojka nestojí mezi větami, ale na začátku souvětí.

Na začátku práce jsme si povídali o spojovacích výrazech obecně. Připomeňme si zde některé morfologické zvláštnosti existující v češtině.

Gramatika Grepl (2001 : 571) rozlišujeme formu spojek na: jednoslovnou (*že, když, ...*), dvojitou (*bud' - nebo*), opakovanou (*nebo, nebo*) a na víceslovnou kde do této formy vstupují i další slovní druhy.

Rovněž nám poskytuje vysvětlení vzniku kombinovaných spojkových výrazů. Tyto výrazy vznikly zejména kvůli potřebě vyjadřovat přesněji vztahy mezi členy. Byla zde potřeba je nějak blíže určovat. Do spojkových výrazů se nejčastěji přidává čím dál tím větší počet příslovčí, částic a jmen.

Například: *teprve (když), právě (když), jenom (aby), stejně (jako), vzhledem (k tomu-že), atd. .*

Funkci spojovací mohou plnit i zájmenná příslovce (zastupují příslovce, která byla dříve ve výpovědi již uvedená- např.: *tam, tehdy, tolik*) nebo tázací a vztažná zájmena.

Nyní si již obecněji řekněme něco o výše zmiňovaných spojovacích výrazech- a to těch nejčatějších. Nejprve si tedy představíme *protože*, dále potom *poněvadž, neboť, jelikož, ne že by, vždyť a totiž*.

Protože

Protože se řadí mezi spojky podřadicí- příslovečné- příčinné. *Protože* je jedna z nejčastěji užívaných příčinných spojek.

Grepl (1986 : 374) říká, že *protože* je spojkou základní. Podle něj jsou další spojky, které jsou s *protože* funkčně ekvivalentní, odstíněny stylisticky: *poněvadž* je mírně knižní, *jelikož* a *ježto* jsou pak zcela knižní.

Dále si řekněme, že funkce *protože* je zejména odůvodnit děj hlavní věty. Dá se jím i jednoslovně odpovědět na otázku *proč*. Tímto se mluvčí může bezpečně vyhnout nějakému bližšímu vysvětlování příčiny, jež ho vedla k ději. Pořadí vět s *protože* je flexibilní. Souvětí s *protože*, může začínat i vedlejší větou, aniž by se její význam změnil.

Například: „*Je mi zima, protože jsem si zapomněl vzít bundu.*“

„*Protože jsem si zapomněl vzít bundu, je mi zima.*“

„*Dostala jsem jedničku, protože jsem se poctivě připravovala.*“

„*Protože jsem se pečlivě připravovala, dostala jsem jedničku.*“

Poněvadž

Poněvadž se řadí stejně tak, jako *protože* mezi spojky podřadicí- příslovečné- příčinné. *Poněvadž* je oproti *protože* spíše potvrzující spojkou. S jeho užitím je děj věty hlavní jaksi podpořen. Což bylo pozorovatelné i u jednoho z jeho francouzských ekvivalentů- *puisque*. Nicméně s *puisque* si nemůžeme jednoslovně odpovědět na otázku *proč*. Pořadí vět se u *poněvadž* dá rovněž volně přehazovat.

Například: „ *Je mi zima, poněvadž jsem si zapomněl vzít bundu.* “

„ *Ponevadž jsem si zapomněl vzít bundu, je mi zima.* “

„ *Dostala jsem jedničku, poněvadž jsem se poctivě připravovala.* “

„ *Ponevadž jsem se pečlivě připravovala, dostala jsem jedničku.* “

Jelikož

Jelikož je spojka podřadicí. Ačkoliv se může zprvu zdát, že je *jelikož* pouhé synonymum *protože*, nemůžeme to takto definovat. *Jelikož* je spíše jeho knižním tvarem. Avšak proč se uchylujeme k těmto, v mluvené formě méně užívaným, výrazům a namísto obyčejného *protože* zvolíme raději *jelikož*? Jednoduše z toho důvodu, že k psanému projevu tyto prostředky vyššího stylu k sobě nerozlučně patří.

V mluveném projevu se celkově vyjadřujeme jednodušeji. Pokud je potřeba posluchači složitější vztahy a různé okolnosti vysvětlit, učiníme tak pomocí jiných prostředků. V hovorovém jazyce tedy spíše užijeme výrazy: *bo*, *páč*, a další... .

Dále stojí za povšimnutí, že se věty s *jelikož* často pojí s výrazem *tudíž* („*Jelikož jsem nestihl trolejbus, tudíž musím jít pěšky.*“)

Nicméně co se týče postavení ve větě, chová se *jelikož* obdobně jako *protože*.

Například: „ *Je mi zima, jelikož jsem si zapomněl vzít bundu.* “

„ *Jelikož jsem si zapomněl vzít bundu, je mi zima.* “

„ *Dostala jsem jedničku, jelikož jsem se poctivě připravovala.* “

„ *Jelikož jsem se pečlivě připravovala, dostala jsem jedničku.* “

Ne, že by

Ne, že by je víceslovný podřadicí spojovací výraz. Slouží nám zejména k vyjádření příčiny popřené. Vlastně se dá říci, že adresáta varuje, před špatným pochopením nebo výkladem věty. Objasňuje nám tedy pravou příčinu děje.

Například: „*Dostala jsem čtyřku. Ne, že bych se neučila, ale nepochopila jsem dobře zadání.*“

Vždyť, neboť, totiž

Vždyť, neboť, totiž se řadí mezi spojky souřadicí- důvodové nebo příčinné. Tyto výrazy si pro přesnější vysvětlení rozdílů, které jsou mezi nimi, dovoluji popsat společně.

Grepl (1986 : 377) říká: „Výrazu *vždyť* se užívá z pravidla v projevech citově zabarvených. Věty se s *vždyť* pojí velmi volně. Bývá mezi nimi koncový úsekový předěl, v psaném textu často středník nebo tečka.“

(např. : *Musel jsem už jít. Vždyť na mě povykovala celá parta.*).

S výrazem *vždyť* se setkáme zpravidla ve výkladech o spojovacích výrazech v souvětí příčinném (důvodovém), a to vedle výrazů *neboť, totiž*. Někdy se výraz *vždyť* určuje jako příslovce. Nás však bude zajímat jeho význam, jakožto příčinné spojky. Je tedy potřeba toto rozlišit. *Vždyť* ve významu spojky souřadicí (například: „*Rád vám to odnesu, vždyť je to moje práce*“.) a *vždyť* ve významu příslovečném, kde vyjadřuje buď námitku proti cizímu tvrzení(například: „*Že je nemocný? Vždyť jsem ho viděl!*“), nebo zdůrazňuje nějakou výpověď(například: „*Vždyť jsem to říkal, že to tak bude!*“).

Tedy v jeho spojkové funkci se výraz *vždyt'* jasně odlišuje od výrazu *totiž a neboť*. Užití výrazu *vždyt'* je v mluveném projevu úplně běžné. *Totiž* oproti tomu je více knižní výraz, i když je možné ho v běžné řeči použít. *Neboť* je pak výraz zcela knižní.

Toto však není jediné co tyto výrazy odlišuje. Povšimněme si toho, že *vždyt'* může bez jakýchkoliv problémů uvádět samostatnou zvolací větu mimo souvětňý rámeček. *Totiž* v takovýchto případech můžeme užít jen vzácně a *neboť* nemůžeme použít vůbec.

Dalším rozdílem je zejména slovosled. Výraz *vždyt'* musí oproti *totiž* stát výhradně na začátku větného celku. Zmiňované *totiž* se vyskytuje častěji uprostřed věty.

Výraz *vždyt'* má ještě jednu důležitou vlastnost. Každou větu uvedenou s *vždyt'* můžeme zakončit vykřičníkem.

Uzavřeme si tuto kapitolu několika slovy

Nutno tedy na závěr podotknout, že třídění spojek není vždy stejné. Často se tedy stane, že kvůli mnohým teoriím, se téma o spojkách jeví rozporuplně. Toto se týká právě spojek důsledkových a příčinných. Co se týče zejména víceslovných konjunkcí, je těžké jejich povahu jednoznačně určit.

Soubor původních českých jednoslovných spojek čítá podle publikace Čermák (2010 : 179) 80- 90 výrazů. Z toho asi tak 50 je podřadicích a 30- 40 potom souřadicích. Nicméně i zde je třeba si uvědomit, že se tato čísla v různých pramenech liší. Počet víceslovných spojek se odhaduje na 160, což je dvakrát více, než je spojek jednoslovných.

Kapitola 4 - Příčinné spojky - praktická část (analýza Intercorp)

V této praktické části naší práce se budeme zabývat, již čistě studovanými francouzskými výrazy a jejich respondenty. Budeme se zde zabývat kvantitativním výskytem daných výrazů a jejich respondentů, a toto budeme v závěru porovnávat se slovníkovými překlady těchto výrazů. U každého výrazu si tedy řekneme kolikrát se nám výraz v Intercorp objevil. Poté si budeme všimnout respondentů, jež jsme si přeložili pomocí slovníku Lingea a dále i jiných možných překladů, které jsou v češtině obvyklé.

Samozřejmě je třeba si uvědomit, že zde nemáme prostor na to, abychom rozebírali speciálně úplně všechny možné ekvivalenty. Marginálně si uvedeme tedy pár příkladů jiných- námi necitovaných- možností překladu. Zabývat se však budeme těmi nejfrekventovanějšími. Takto budeme postupovat u všech francouzských výrazů. Tudíž po *parce que* si probereme *puisque*, dále potom *comme*, *car*, *en effet* a naši práci zakončíme výrazem *non que*.

Veškeré údaje budeme čerpat z programu Intercorp, bez kterého by celá práce nemohla být vypracována. Je tedy vhodné si o tomto programu říci něco víc.

Paralelní korpusy Intercorpu tvoří projekt, který byl vytvořen za účelem výzkumu pro Český národní korpus a korpusy dalších jazyků. Tento projekt byl schválen na roky 2005-2011. Cílem projektu bylo zejména vytvořit paralelní synchronní korpusy. Jak pro češtinu, tak i pro daný jazyk. Velkým plus tohoto projektu je zejména jeho nekomerčnost. Tyto korpusy tedy uživatelům slouží jako zdroj dat pro teoretické studie, studentské práce, překládání a další produkci.

Nyní si stručně popíšeme návod, jak jsme v této práci s paralelním korpusem postupovali.

Nejprve si najdeme internetové stránky www.korpus.cz. Poté klikneme v levém sloupečku na odkaz: *Hledat v ČNK*. Dále si najedeme na odstavec s názvem: *Plný přístup*. Zde zvolíme *Paralelní korpus Intercorp* a dáme: *Hledat*. Poté co zadáme uživatelské jméno a heslo se nám otevře stránka se seznamem jazyků a textů, které jsou v současné době k dispozici. Nejprve si musíme myší označit jazyky, s kterými chceme pracovat. V našem případě si zvolíme češtinu a francouzštinu, načež se nám vymezi nabídka textů. Poté co klikneme na políčko- *jdi k dotazu*- je již možné zadávat dotazy.

Než- li přejdeme ke konkrétní studii výrazů, je třeba si ještě objasnit pár pojmů. A to zejména výraz *lemma* a *token*. Bezprostředně poté si uvedeme kolik *tokenů* nám program nabídl, jak v části české, tak i v části francouzské.

Lemma: „ *V lingvistice lemma označuje buďto základní podobu slova nebo fráze(slovníkový tvar) anebo souhrn všech tvarů určité lexikální jednotky reprezentovaný jejím základním tvarem.*“ **wikipedia.cz**

Token: Výraz token nazývá Čermák (2010 : 232) jako každý výskyt (nebo-li diskrétní textovou formu).

Při hledání v korpusu se nám v české části nabídlo 2415164 tokenů, kdežto v části francouzské jich bylo k dispozici 3119692.

Začněme tedy nyní už konkrétními případy.

Při korpusové analýze jsme vycházeli z děl autorů uvedených v tabulce níže, které nám byly nabídnuty v rámci korpusu Intercorp. Díky těmto zdrojům jsme mohli analyzovat počet výskytů spojovacích výrazů, stejně jako možnosti jejich překladů.

Pierre Assouline- Dvojí život a Zákaznice	Camille Laurens- Láska, román
Frédéric Beigbeder- 99 franků	Michel Leiris- Věk dospělosti
Patrick Chamoiseau- Solibo ohromný	Andreï Makine- Francouzský testament
Ladislav Fuks- Spalovač mrtvol	André Pieyre de Mandiargues- Vlčí slunce
Hrabal- Postřižiny a Příliš hlučná samota	Amélie Nothomb- Strach a chvění
Milan Kundera- Žert	Patrik Ouředník- Europeana
Antoine de Saint-Exupéry- Dopis rukojmímu	Amélie Sarn-Cantin- Nepláče, zpívá
Josef Škvorecký- Zbabělci	Michel Tournier- Tetřev hlušec
Jean-Philippe Toussaint- Milovat se	Vlastimil Třešňák- U jídla se nemluví
Frédéric Tristan- Hrdinné útrapy Baltazara Kobera	SYNDICATE

Parce que- korpus

Pro svou teoretickou část pojednávající o *parce que*, jsem navštívila stránky Intercorpu. Problémem u *parce que* byl fakt, že při zadání celého výrazu *parce que* nám program nevygeneroval případy, kdy se *parce que* stahuje na *parce qu'*. To jsme obešli tím, že jsme do políčka slovní spojení zadali neúplný výraz- *parce*. Při zadání *parce* do kolonky slovní spojení nám vyskočilo 1754.

Přejdeme-li k části překladové zjistíme, že možností jak překládat výraz *parce que* je samozřejmě mnoho, a proto jsme zkoumali hlavně ty překlady, jež jsme si uvedli

v tabulce ve třetí kapitole (protože, poněvadž) a přidali jsme i některé další. Toto můžeme vidět v tabulce níže, kde daná hodnota představuje počet případů pro *parce*.

Parce	Počet případů při zadání výrazu do políčka Slovní spojení
protože	793
poněvadž	100
Proto, že	361
neboť	117
vždyť	8

Vyhodnotili jsme, že nejvíc se *parce que* překládalo jako ***protože***. Dále byla nejpočetnější jeho forma ***proto, že***. Následoval překlad jako ***poněvadž, neboť, vždyť***. Nicméně sečteme- li tato čísla dostaneme hodnoty: *parce* 1379. Odečteme- li tuto hodnotu od všech nabídnutých případů zjistíme, že pro *parce* nám zůstane 375 jiných možností překladu.

Pro každý výše zmíněný překlad si nyní uvedeme příklad a ukážeme si i jiné možnosti překladu, než ty co jsme hledali.

Příklad 1

Je crois qu' il est temps que je quite tout parce que je ne sais plus flotter.

Překlad

Myslím , že je načase , abych všechno opustil , protože už se nedokážu udržet na hladině .

Komentář

Zde vidíme typický překlad *parce que*= protože. Vedlejší věta s *parce que* zde vysvětluje výpověď ve větě hlavní.

Příklad 2

Pourquoi? Parce que tu n' étais pas là.

Překlad

Proč? Protože jsi tady nebyl.

.

Komentář

Ukázková reakce na otázku s *pourquoi*.

Příklad 3

Parce qu' il l' est , tout simplement , répondit l' autre.

Překlad

„ Docela jednoduše proto, že takový je , " odpověděl na to.

Komentář

Zde se *proto, že* hodí lépe než *protože*. Tato volba vedlejší větě dodá na důrazu.

Příklad 4

Non parce que le mutisme serait imposé telle une règle d' airain.

Překlad

Nikoli proto, že by se mlčení zavedlo jako železné pravidlo.

Komentář

Zde příklad dokazuje, že příčina může být popřena i po užití *parce que*, jak bylo řečeno v teoretické části.

Příklad 5

De toute manière, je n' aurais pas pu la voir parce que les trottoirs débordaient de monde

.

Překlad

Ani jsem ji nemohl vidět , poněvadž chodníky byly po obou stranách zaplněné .

Komentář

Překladem pomocí *poněvadž* dosáhneme toho, že vedlejší věta nám slouží jakožto podpora výpovědi ve větě hlavní. Nejedná se zde tedy o dokazování nebo vysvětlování hlavní výpovědi (jako by tomu bylo s použitím *protože*), nýbrž o konstatování a podpoření obsahu věty hlavní.

Příklad 6

Les Sudètes respirent enfin librement .Il baissa la voix parce qu' ils croisaient justement des gens . La justice et le droit allemand l' ont emporté parce qu' ils étaient portés par un esprit pur et fort .

Překlad

Sudety už svobodně vydechly , " trochu ztišil hlas , neboť právě míjeli nějaké lidi , " německé právo a spravedlnost zvítězily , protože byly neseny čistým silným duchem .

Komentář

Použitím *neboť* věta dostane umělecký nádech. Lze se domnívat, že výběr překladu byl stylistickou záležitostí. Navíc se autor vyhnul tomu, že by dvakrát užil překladu *protože* v rámci jednoho souvětí.

Příklad 7

Parce que ça n' a aucun sens.

Překlad

" Vždyť je to nesmysl . "

Komentář

Ačkoliv po kvantitativní stránce je překladu *vždyť* užito málo, do příkladu výše se bezpochyby hodí nejlépe. Žádný jiný překlad by nevyjádřil tón tak jasně, jako právě *vždyť*.

Příklad 8

Mange à peine , car tu dois rester mince , non pas pour le plaisir de voir les gens se retourner sur ta silhouette dans la rue - ils ne le feront pas - , mais parce qu'il est honteux d'avoir des rondeurs.

Překlad

Moc nejez , poněvadž musíš zůstat štíhlá , ne pro radost , že uvidíš , jak se za tebou na ulici lidé ohlížejí - oni to neudělají - ale protože být přitloustlá je hanba.

Komentář

Opět příklad popřené příčiny. Užitím struktury- *ne ...ale protože*- se navíc krásně vyhneme chybného pochopení toho na co se zápor vlastně vztahuje.

Příklad 9

Mais les consommateurs des pays riches ne doivent pas s' attendre au pire : il n' y a pas de raison de croire que le prix des médicaments va augmenter dans les pays riches simplement parce que les laboratoires acceptent de le diminuer dans les pays pauvres .

Překlad

Uživatelé těchto farmaceutik z bohatých zemí se přesto nemusí obávat : rozhodně není důvod domnívat se , že se ceny léků zvýší z důvodu snížení cen v chudých zemích .

Komentář

Zde jsme si ukázali jednu z mnoha dalších možností překladu *parce que*, který nefiguruje mezi námi zvolenými překlady z tabulky. Použitím tohoto překladu se rovněž vyhneme komplikovanému a zdlouhavému překladu.

Příklad 10

Tôt ou tard , ces exportations s' arrêteront parce que le pétrole sera remplacé par d' autres sources d' énergie ou parce que les gisements seront épuisés .

Překlad

Dříve nebo později zájem o arabské přírodní zdroje opadne , at' už proto , že ropu nahradí jiné zdroje energie nebo proto , že se přírodní zásoby jednoduše vyčerpají .

Komentář

Další možností překladu je i konstrukce: *at' už proto* , *že... nebo proto* , *že....*. Tento překlad se dobře hodí pro souvětí kde je více příčinných událostí, které ovlivňují děj věty hlavní. Jiný překlad by se do této konstrukce nehodil. Ku příkladu: *at' už poněvadž... nebo poněvadž...* by byl nesmysl.

Příklad 11

Dans la loge de l' avant-cour , il aperçut monsieur Vrána qu' on avait mis là parce qu' il avait un problème de foie et il eut l' impression que monsieur Vrána lui avait tourné le dos en le voyant ...

Překlad

Ve vrátnici nádvoří zahlédl pana Vránu , který tam seděl , že měl něco s játry , a zdálo se mu , že se pan Vrána , když ho spatřil , odvrátil ...

Komentář

Mimo mnohé varianty překladu typu *proto* , *že* jsme našli i překlady tohoto typu příkladu, kdy *parce que* může být přeloženo pomocí *že*. Je však třeba dát dobrý pozor kdy je *že* opravdu překladem *parce que*. V některých případech tomu tak nebylo, ačkoliv na první pohled se nám zdál opak.

Příklad 12

Premièrement , ce n' est pas parce que je fais pas gratuit que je fais semblant .

Překlad

Tak zaprvé , to , že nedělám zadarmo , ještě neznamená , že předstírám .

Komentář

Zde vidíme ukázkou toho, že v některých případech dokonce *parce que* nemusí být do cílového jazyka nutně přeloženo pomocí českého příčinného respondentu. Máme tu tudíž případ jednoho z 375 jiných výskytů *parce*.

Příklad 13

Parce que vous prenez les juifs pour des cochons !

Překlad

Copak ti židi jsou nějaký prasata ?

Komentář

Originální případy překladu, kdy *parce que* + osoba + sloveso zastupuje česky zvolený překlad *copak*+ zbytek věty. Nicméně tento příklad nemá příčinný význam. Přesto si jej uveďme jako další ukázkou zbylých možností výskytu *parce* v korpusu.

Příklad 14

Parce que vous croyez que l' empereur va prêter des jumelles à une espèce de marchand de tabac ?

Překlad

Ale copak císař půjčí nějakému trafikantovi dalekohled ?

Komentář

Další příklad typu překladu kdy: *parce que* + osoba+ sloveso-->) *copak* + zbytek věty.

Opět tento příklad nemá příčinný význam.

Puisque -korpus

Korpus nám s tímto výrazem nabídl 416 případů. Toto číslo dokazuje, že *puisque* je opravdu méně používané, než *car*- jak bylo řečeno v teoretické části.

Překlad *puisque*, před provedením korpusové analýzy, již předem odhalil, že se *puisque* rovněž těší velké spoustě možných překladů. My si představíme zejména překlady z předešlé kapitoly: protože, poněvadž, vždyť, když, jelikož a přidáme si i neboť.

Puisque	Počet případů při zadání výrazu do políčka Lemma
poněvadž	42
protože	130
když*	68
jelikož	16
vždyť	10
neboť	75

* Zde je nutno si dát pozor na fakt, že nemůžeme všechny případy s *když* brát jako příčinné. Navíc to co nám program našel se často nedá použít a to z toho důvodu, že ačkoliv příklad obsahoval jak *puisque*, tak výraz *když* v jazyce druhém, ono *když* nereprezentovalo *puisque*, nýbrž *puisque* bylo přeloženo jinak (protože např.) a tudíž se nejednalo o překlad *puisque* = *když*.

Například:

Neboť i když jsou sektorové dohody vyjednány úspěšně, ohrožují ekonomickou produktivitu a výkon. Ochránují totiž nejméně konkurenceschopná průmyslová odvětví, protože každá země se snaží otevřít obchod v oblastech, kde je konkurenceschopná.

Car même si la négociation des accords sectoriels est couronnée de succès, ces derniers compromettent l'efficacité et la bonne marche de l'économie en protégeant les industries les moins compétitives, puisque chaque pays tente d'ouvrir le commerce dans les domaines où il est compétitif.

Nejvíce se *puisque* překládalo jako ***protože***, které se nám nabídlo celkem 130 krát. Nutno podotknout, že tato hodnota mne z počátku lehce zarazila, jelikož se domnívám, že překlad *puisque*, jakožto *poněvadž* či *neboť*, by byl pro stylistické vystihnutí stylistické vhodnější. Dále následovaly typy překladu jako: ***neboť***, ***poněvadž***, ***jelikož***, ***vždyť***. Rovněž se nám nabídl překlad jako ***když***- zde si je však nutno dát pozor na rozlišení *když* ve smyslu příčinném. Sečteme- li opět číselné údaje z tabulky výše vyjde nám hodnota 341. Tu opět odečteme od celkové sumy a zjistíme, že nám zůstane 75 jiných možností překladu.

Nicméně je třeba si uvědomit, že stejně jako tomu bylo u *parce que*, tak i zde se nám mohou naskytnout při zadání *puisque*- místo *puisque* - jiné údaje.

I zde si pro každý výše zmíněný překlad uvedeme příklad a rovněž si ukážeme i jiné možnosti překladu, než ty co jsme hledali.

Příklad 1

Le prétexte était tout trouvé puisque son mari exerçait à leur domicile , dans le IXe arrondissement .

Překlad

Záminku si našel hned , protože její manžel vykonával praxi u nich doma , v devátém pařížském obvodu .

Komentář

Zde je příklad z nejčastěji užívaných překladů *puisque*= *protože*.

Příklad 2

On est connivents pour toujours puisque , en toutes choses , et plus encore en amour , on n' oublie jamais les premières fois .

Překlad

Jsou navždy spolčení , neboť v každé věci , a v lásce tím spíš , si člověk navždy pamatuje , jaké to bylo poprvé .

Komentář

Překlad *neboť* je opět knižní volbou překladu.

Příklad 3

Ce qui est vrai puisque le Traité est formulé avec une telle lacune à la base .

Překlad

To je pravda , poněvadž tato smlouva již od počátku obsahuje zadní vrátka .

Komentář

Překlad *poněvadž*, opět podpoří výpověď věty hlavní.

Příklad 4

Puisque le chapitre est bien fermé et que tous les présents sont frères , je déclare ouvert ce Tribunal de Saint-Gilles , au nom de Dieu le Père , Dieu le Fils , Dieu le Saint-Esprit

.

Překlad

„Jelikož kapitula je uzavřena a všichni přítomní jsou naši bratři , prohlašuji tribunál svatého Jiljí za zahájený ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého . "

Komentář

Ačkoliv *jelikož* není kvantitativně nejpočetnější z možností překladu, přesto je jeho užití možné. Do této věty se hodí lépe než-li *protože*, které by působilo příliš rázně a lépe než *poněvadž*, s kterým by věta působila přehnaně strojeně.

Příklad 5

« Mon fils est vivant puisque je souris ... ».

Překlad

" Můj syn žije , vždyť se usmívám ... " .

Komentář

Překlad *vždyť* zde energicky vyjadřuje objasnění toho, proč se mluvčí usmívá.

Příklad 6

Puisque tu es membre du Sd . P . depuis le mois dernier , il te faut passer par ce petit exercice .

Překlad

Když jsi od minulého měsíce členem SdP , je třeba takové malé cvičení podstoupit .

Komentář

Zde vidíme překlad *když* v jeho příčinném významu (viz příklad pod kvantitativní tabulkou, kde *když* nebylo překladem *puisque*, ale jiného slova). Dalo by se však nahradit překladem *poněvadž*.

Příklad 7

Personne ne viendra vous ensevelir dans une grotte , vous embaumer et vous envelopper dans un linceul ... " Entre nous monsieur Strauss , il y a des arguments du genre : " Imaginez toute cette terre qui vous écrase la tête quand le cercueil cède sous la pression du sol ... " Ça ne tient pas debout puisque l' homme est - monsieur Kopfrkingl secouait la tête - mort ... Il ne sent plus rien ...

Překlad

Vás nikdo nebude pohřbívat v jeskyni , balzamovat a balit do plátna ... Takový argument , pane Strauss , jako že rakev v zemi praskne tíhou hlíny a jak to pak asi bolí , když zem spadne na hlavu , takový argument ovšem neobstojí , vždyť ten člověk je ... " pan Kopfrkingl pokýval hlavou , " mrtev , ten to už necítí ...

Komentář

Kvantitativně je překlad pomocí *vždyť* málo obvyklí. Slouží jako konstatování faktu.

Příklad 8

Mais voyons ma petite Hélène , puisque ...

Překlad

Ale , Helenko , dyť -

Komentář

Kromě milných překladů *když* v nepříčinném smyslu, nám v korpusu zbyl i tento překlad, který nám nefiguruje v tabulce. V podstatě se jedná o formu výrazu *vždyť*, nicméně to program nerozpozná.

Příklad 9

Elle me dit que , puisque j' étais né ici , elle s' en remettrait à moi et m' obéirait pour tout .

Překlad

Řekla mi , že jsem zdejší rodák , že se tedy svěruje mé péči a nebude mi v ničem odporovat .

Komentář

Zde je *puisque* přeloženo pomocí *že*. Dá se předpokládat, že ono *že* je zkrácenou formou *protože*.

Příklad 10

J' observais toujours la première : ses yeux ayant d'abord erré non loin du plafond s' étaient abaissés et avaient certainement rencontré le regard de quelqu'un dans la salle , puisque , perdant contenance , elle avait subitement essayé de regarder ailleurs et s' était mise à sourire , seulement ce sourire (cet effort du sourire) s' était bien vite défait en une contraction de ses lèvres figées .

Překlad

Pozoroval jsem stále první z nich : dívala se nejdříve kamsi pod strop , pak ale klesla pohledem a její oči se zřejmě setkaly s pohledem někoho v hledišti , což ji vyvedlo z míry , takže odtrhla rychle pohled a usmála se , jenomže ten úsměv (bylo doslova znát námahu , kterou na něj musela vynaložit) rychle zmizel a zůstaly jí po něm jen křečovitě strnulé rty .

Komentář

Zde je opět vidět originální případ. Zde naopak *puisque* nemá respondenta žádného. Proto, abychom se dopátrali toho *proč* tomu tak je, bychom museli zacházet hluboko do kontextu.

Comme- korpus

Pokud si ve slovníku najdeme výraz *comme*, dostane se nám dle slovníku Lingea těchto překladů : *protože, pročez*. U *pročez* si musíme dát pozor- jelikož je to výraz spíše důsledkový- než příčinný. Dále pak si přidáme i překlady *jelikož, poněvadž, neboť, vzhledem k tomu, že*.

Ve slovníku nalezneme i překlad *když*, ten však není překladem *comme* příčinného. Slovníkový překlad *pročez* nám program nenabídl vůbec, což jen dokazuje to, že s příčinou nikterak nesouvisí.

Největším problémem u *comme* při práci s programem bylo odlišení příčinného *comme* od *comme* srovnávacího a časového.

Comme, jak jsme si již řekli nemá pouze význam příčinný. Slouží často k srovnávání, a právě toto *comme* se mi v Intercorpu zobrazilo. Počet zobrazených *comme* byl vysoký(*comme*- lemma 8868) a vytřídit z nich *comme* příčinná není snadné.

Comme	Počet případů při zadání výrazu do políčka Lemma
protože	369
poněvadž	54
neboť	88
jelikož	38
Vzhledem k tomu, že	38

Nejvíce se *comme* překládalo jako **protože**. Dále následovaly typy překladu jako: **nebot'**, **poněvadž**, **jelikož**, **vzhledem k tomu, že**. Číselné údaje z tabulky výše nám dají hodnotu 587. Tu opět odečteme od celkové sumy a zůstane nám 8281 jiných možností překladu. Jak jsme však zmiňovali výše, u *comme* je problém v rozlišení jeho významu příčinného od *comme* srovnávacího.

A právě ono srovnávací *comme* tvořilo valnou část výsledné hodnoty. Uvedeme si u něj příklad pro ilustraci této problematiky, a to bezprostředně po příkladech *comme* příčinného.

Příklad 1

Comme il s' y entendait pour porter le fer dans la plaie , elle lui tourna ostensiblement le dos , sans un mot , sous le prétexte de fuir son propre halo de lumière .

Překlad

Protože se vyznal a věděl , jak se nejlépe trefit nožem do rány , beze slova se k němu ostentativně otočila zády pod záminkou , že chce uniknout z dosahu světla jeho lampičky .

Komentář

Opět nejpočetnějším překladem bylo *protože*.

Příklad 2

Ainsi , comme il était on ne peut plus licite d'élire pour prénom un verbe à l'infinitif , monsieur Saito avait appelé son fils Tsutomeru , c'est-à-dire « travailler »

Překlad

Takto , nebot' bylo víc než přípustné vybrat jméno slovesné , nazval pan Saitó synka Cutomeru , to znamená „ usilovat , snažit se.

Komentář

Nebot' opět působí jemněji, než *protože*.

Příklad 3

Comme je n' ai que six ans , je dicte à une monitrice , assise en face de moi , le texte à écrire sur une carte postale représentant des vaches dans un pâturage .

Překlad

Poněvadž je mi jenom šest let , diktuji vychovatelce , sedící proti mně , vzkaz na pohlednici s obrázkem pasoucích se krav .

Komentář

Poněvadž konstatuje fakt, že je mluvčímu jenom šest let.

Příklad 4

Mais comme elles jouxtaient l' entrée , son projet fit long feu .

Překlad

Ale jelikož se nacházely hned u vchodu , jeho plán mu nevyšel .

Komentář

Stylistická volba.

Příklad 5

Mais comme en Europe on se contente souvent de discuter de réformes , l' intérêt de ces dernières ne se concrétise pas.

Překlad

Avšak vzhledem k tomu , že v Evropě se reformy obvykle jen diskutují , jejich přínosy se neproměňují ve skutek.

Komentář

Další z možností překladu *comme* příčinného. Všimněme si, že *comme* příčinná figurují na začátku souvětí. Toto nám může být vodítkem při jejich rozpoznávání. Ukažme si

nyní příklad kde *comme* není užito ve smyslu příčinném. Takovéo případy nám program bohužel rovněž vygeneroval, jelikož různé významy *comme* nerozpozná.

Příklad 6

Car rien ne mine un couple comme le sentiment d' être remplaçable .

Překlad

Protože nic manželství nepodkope víc než pocit nahraditelnosti .

Komentář

Zde není *comme* překladem *comme* příčinného, nýbrž srovnávacího.

Příklad 7

Comme on pouvait s'y attendre , l'ambiance cette année au forum économique mondial a été sinistre .

Překlad

Není divu , že atmosféra na letošním Světovém ekonomickém fóru byla ponurá .

Komentář

Zde jsme našli i jinou možnost překladu *comme*. Přesto, že *comme* je na začátku souvětí, nejedná se o *comme* příčinné.

Car- korpus

Car se nám nabídlo v 1923 případech. Z toho překlady z již zmiňované tabulky byly *protože*, které tvořilo přes 659 případů, a dále pak *neboť*- 466 případů. Přidali jsme i překlady: *poněvadž* 152, *totiž* přesáhlo 124 případů a *vždyť* se nám ukázalo přibližně v 36 případech.

V porovnání s ostatními tato vysoká čísla, značí, že *car* je nejvíce užívanou spojkou mezi zmíněnými v této práci.

Údaje nalezneme v přiložené tabulce níže.

Car	Počet případů při zadání výrazu do políčka Lemma
protože	659
neboť	466
vždyť	36
poněvadž	152
totiž	124

Nejvíce se *car* překládalo jako ***protože***. Dále následovaly typy překladu jako: ***neboť, poněvadž, totiž, vždyť***. Číselné údaje z tabulky nám dají hodnotu 1437. Tu odečteme od celkové sumy a zůstane nám 486 jiných možností překladu.

Příklad 1

Car il s' agissait bien de cela .

Překlad

Protože právě o to šlo .

Komentář

Bezkonkurenčně nejčastější překlad *car*= *protože*.

Příklad 2

Car de quelque manière qu' on l' envisage , le secret en est l' alpha et l' oméga .

Překlad

Neboť ať se na ně díváme jakkoli , jeho tajemství je alfa a omega všeho .

Komentář

Stylisticky vhodnější, než *protože*.

Příklad 3

Il en est de même aujourd'hui pour toutes mes joies car je pense aussitôt à la mort , et je ne puis me rappeler ces tristesses enfantines durant les pièces de théâtre sans être obligé de refouler une envie de pleurer .

Překlad

Dnes prožívám totéž při každé radosti , poněvadž vzápětí musím myslet na smrt , a kdykoli si vzpomenu na tyhle dětské smutky při divadelních představeních , musím potlačovat nutkání k pláči .

Komentář

Poněvadž zde podporuje výpověď ve větě hlavní. S užitím *protože*, by vedlejší věta nekonstatovala obsah věty hlavní, ale zdůvodňovala by jej.

Příklad 4

Car jamais je n' aurais eu la patience d' attendre toute une journée que des clients entrent dans le magasin .

Překlad

Nemám totiž trpělivost čekat celý den , až zákaznice vstoupí do obchodu .

Komentář

Z tohoto překladu cítíme ráznost .

Příklad 5

Car à quoi servirait la littérature si elle ne nous apprenait pas à aimer ?

Překlad

Vždyť k čemu by byla dobrá literatura , kdyby nás neučila lásce ?

Komentář

Hodí se lépe než ostatní překlady.

Příklad 6

Sa traversée en solitaire lui parut une épreuve sans nécessité car il n' y avait rien au bout

.

Překlad

Přejít ho sám mu připadalo jako zbytečná zkouška , jelikož na konci nebylo nic .

Komentář

Ačkoliv tento překlad nefiguruje v naší tabulce, je jeho užití rovněž možné a dokonce i velmi obvyklé.

Příklad 7

Plus difficile car les contraintes que cela impose à la croissance sont souvent spécifiques à chaque pays et s' adaptent mal à des recettes standard .

Překlad

Těžší proto , že příčiny zpomalení růstu se v každé zemi obvykle liší a ne vždy reagují na normativní recepty .

Komentář

Další z obvyklých možností překladů.

En effet-korpus

En effet-překladem ve slovníku získáme: totiž, vlastně, ve skutečnosti; vskutku .
En effet se nám vyskytlo- při zadání do políčka slovní spojení- 807 krát.

Opět je potřeba si dát pozor na to, že ne veškerá *en effet* jsou ve funkci příčinného spojovacího výrazu. Je nezbytné odlišit je od *en effet* příslovce ve významu: vskutku, ve skutečnosti. My jsme zvolili ekvivalent *totiž*, který figuroval v korpusu 63krát.
Další možné překlady(nejen příčinné) jsou: *aby, především proto, že...*

En effet	Počet případů při zadání výrazu do políčka Slovní spojení
totiž	63

Nejvíce se *en effet* překládalo jako ***totiž***. Číselné údaje z tabulky nám poskytují hodnotu 63. Tu opět odečteme od celkové sumy a zůstane nám 744 jiných možností překladu.

Jak jsme však zmiňovali výše, nastává zde problém v rozlišení *en effet* příslovce od *en effet* příčinného spojovacího výrazu. A právě *en effet*- příslovce tvořilo

valnou část výsledné hodnoty. Uvedeme si u ní příklad pro nastínění této problematiky, a to ihned po příkladech *en effet* příčinného.

Příklad 1

Je venais en effet de me revoir ainsi jouant , le Premier Mai des deux dernières années , le Pragois Zemanek cabriolant en costume à mes côtés , levant un bras et chantant .

Překlad

Vybavilo se mi totiž , jak jsem takhle hrával poslední dva roky na Prvního máje a jak Pražák Zemánek tančil vedle mne v kroji , rozprahoval ruce a zpíval .

Komentář

Totíž tvořilo častý překlad *en effet*- příčinného spojovacího výrazu. Šlo by zde stejně dobře říct : *Protože se mi vybavilo, jak jsem... atd.*

Příklad 2

J' ai regardé la larme se dissiper sur sa joue , et j' ai fermé les yeux - en pensant que peut-être , en effet , je ne l' aimais plus .

Překlad

Díval jsem se , jak se slza na její tváři rozpustila , a zavřel jsem oči , myslel jsem na to , že možná , možná ji vlastně už ani nemiluji .

Komentář

Zde si povšimněme faktu, že by se zde výraz *en effet* a jeho překlad- *vlastně*, dal dokonce vynechat. Opět zde je případ, kdy *en effet* není příčinného charakteru.

Příklad 3

En effet , il n' y aura pas de plus grand défi que de faire progresser les priorités dans ce domaine et dans celui de la lutte anticorruption .

Překlad

Vlastně před sebou nebude mít větší výzvu než právě posunout vpřed agendu propagující řádnou správu a potírající korupci .

Komentář

Zde vidíme, že *en effet* může být i na začátku souvětí. Tento příklad nemá příčinný význam.

Příklad 4

Si , dis -je , en effet .

Překlad

Ano , psala , řekl jsem .

Komentář

Zde se *en effet* dokonce v překladu vynechává.

Nyní si ukážeme případy, kdy *en effet* není příčinný spojovací výraz:

Příklad 5

J' ai pensé qu' on pouvait le dire comme ça , en effet .

Překlad

Myslela jsem na to , že se to opravdu dá takhle říct

Komentář

Zde se nejedná o příčinný vztah.

Příklad 6

En effet , les États-Unis sont aujourd'hui 9 % plus riches que nous n' osions espérer le prévoir il y a dix ans , et cela reste vrai malgré le ralentissement du marché du travail qui entraîna le manque à gagner de la production , descendue au plus bas sous le potentiel de production depuis vingt ans .

Překlad

Dnešní Spojené státy jsou vskutku o 9 % bohatší , než bychom se ještě před deseti lety odvážili předpovídat , a to i přes stagnaci na trhu práce , z níž vyplývá nejvyšší rozdíl mezi skutečným a potenciálním výkonem za poslední dvě desetiletí .

Komentář

Opět se nejedná o příčinný spojovací výraz.

Co se zjistilo jeho analýzou tohoto výrazu, je zejména fakt, že *en effet* se dá v mnoha případech zcela vypustit a na smyslu věty to zhora nic nezmění. Toto opomenutí uškodí maximálně stylistickému projevu.

Shrňme si tedy to nejpodstatnější. *En effet* funguje, jako spojka argumentativní.

Je nicméně odlišné svou příslovečnou podstatou a růzností užití od těchto spojek: *puisque* a *car*. *Puisque*, které je spojovacím výrazem podřadicím, uvádí větu vedlejší a váže se k větě hlavní. *Car* zároveň může také různé věty koordinovat. *En effet* a jeho varianty mají užití ještě volnější. Těší se z velké mobility uvnitř věty a mohou sloužit i k spojování celých odstavců.

Non que- korpus

Zástupce popřené příčiny se nám vyskytl pouze v 11 případech. Z toho se naše zvolené *ne že by(ch)* objevilo pouze třikrát. Zbylé překlady pak představovaly výrazy: *nikoliv, že; ne snad, že; to (však) neznamená že; nejde o to, že...*

Non que	Počet případů při zadání výrazu do políčka Slovní spojení
celkem	11
nejčastěji	Ne že by(ch) 3 (2)
	To neznamená, že 1
Dále pak	Nikoliv že 1
	Ne snad že 1
	Nejde o to, že 1

Nejvíce se *non que* překládalo jako ***ne že by(ch)***. Dalšími možnostmi byly: ***nikoliv,že- ne snad, že- atd....*** Číselné údaje z tabulky nám dají hodnotu 9. Z celkové sumy nám pak zůstanou 2 jiné možnosti překladu. Podívejme se nyní níže na vybrané příklady.

Příklad 1

Non que j' eusse dorénavant moins de facilité pour m' exprimer en français .

Překlad

Ne že by mi napříště vyjadřování ve francouzštině činilo nějaké potíže .

Komentář

Povšimněme si užití subjunctivu.

Příklad 2

Non que j' eusse désiré en tirer quelque profit .

Překlad

Ne že bych snad prahl něco z nich vyískat .

Komentář

Opět ukázkové užití subjunctivu, dle teorie z předchozí kapitoly.

Příklad 3

En acceptant l' idée que les taux d' intérêt étaient vraiment très hauts au milieu des années 1980 , la conclusion logique voudrait que la bourse et le marché immobilier auraient dû être plus bas dans les années 1980 , et non que les prix réels devraient être très élevés en 2005.

Překlad

I kdybychom měli připustit , že reálné sazby byly v půli 80 . let skutečně velice vysoké , logickým závěrem by bylo , že trhy s cennými papíry a bydlením měly být v 80 . letech ještě slabší , nikoliv že v roce 2005 mají být velmi vysoké reálné ceny .

Komentář

Zde se užitím nikoliv že snažíme adresáty varovat před nesprávným výkladem věty. Zde ale pozor! V tomto případě se nejedná o příčinný spojovací výraz.

Příklad 4

Non que Lucie , ce matin , se fût évanouie de ma conscience , mais elle était redevenue une abstraction .

Překlad

Ne snad že by se toho rána Lucie vytratila z mého vědomí , ale vrátila se zase do své někdejší abstraktnosti .

Komentář

Další ukáзка překlada *non que*. Opět vidíme užití subjunctivu, tentokrát konkrétně subjunctif plus-que-parfait.

Příklad 5

Non que la fin de l' Union monétaire européenne soit décidée , mais c' est simplement que certains ont commencé à envisager un futur sombre où la fin de l' UEM serait mise au programme .

Překlad

Nejde o to , že by na pořadu dne byl konec Evropské měnové unie ; dochází pouze k tomu , že lidé začali přemýšlet o málo pravděpodobných , leč možných budoucích scénářích , při nichž by konec EMU na pořad dne .

Komentář

Jiná ukázka překladu *non que*.

Příklad 6

C' est le besoin de rejeter cet état de fait qui , par-dessus tout , explique le Non que de nombreux Français veulent crier .

Překlad

Je to právě touha odmítnout tento stav věcí , která především vysvětluje , proč chce mnoho Francouzů vykřičet své „ne“ .

Komentář

Originálního příklad, nicméně opět bez příčinného charakteru. Nicméně i tyto nepřičinné případy je dobré uvádět, a to pro ilustraci případů, které se nám v programu zobrazili.

Závěr

Pro shrnutí této práce, si můžeme v pár bodech uvést několik hlavních a zásadních informací, jež jsme v průběhu práce získali. Například, co se týče častosti užití těchto různých spojek. Je třeba si nicméně uvědomit, že jazyk se neustále vyvíjí a informace co máme k dispozici dnes, nemusí být zítra stejné. Jazyk se neustále přeměňuje. Bylo tomu tak vždy a bude tomu tak i nadále. Tudíž údaje, jež máme k dispozici, je třeba brát s opatrností.

Můžeme dále konstatovat, že výběr užití spojky je v mnoha případech individuální. Častost užití se s textovým žánrem liší.

Přesto lze stanovit několik základních poznatků.

- *Parce que* je užití mnohem častěji, než *puisque* (toto souhlasí s nabídkou výrazů v Intercorpu)
- Častost užití příčinného *comme* je třeba brát s opatrností, protože je těžké oddělit významové hodnoty, kterými *comme* disponuje
- *Car* se v Intercorpu vyskytovalo nejvíce
- Jiné spojovací výrazy jsou užití sporadicky

Naše analýza dovolila ukázat vlastnosti a specifické užití každé zmíněné spojky. Jedna od druhých se rozlišují dle následujících kritérií:

- Výběr spojky závisí rovněž na pořadí vět. Pozice příčinné věty uvedené s *parce que*, *puisque* je volná. *Comme* příčinné uvádí větu postavenou téměř vždy před větu hlavní. *Car*, či *en effet* jsou nejčastěji postavené za větu hlavní.
- Tyto spojky se rozlišují dále svou syntaktickou podstatou, která rovněž rozlišuje jejich podmínky použití. Podřadící spojovací výrazy spojující dvě věty uvnitř souvětí, jsou rozdílné od předložek, které uvozují příslovečné určení uvnitř věty; souřadící spojovací výrazy(spojka *car*) mohou pojít věty nebo i odstavce; a nakonec co se příslovcí týká (*en effet*) nutno říci, že mají uvnitř věty velkou mobilitu.

Co se týče kvantitativní stránky práce, můžeme zhodnotit toto:

- Pro *parce que* nám slovník Lingea dal tyto překlady: *protože* a *poněvadž*. Po práci v Intercorpu jsme zjistili, že výraz *protože* byl opravdu nejčastějším respondentem k *parce que*. Nicméně *poněvadž* nebylo na místě druhém. Častěji se vyskytovalo *proto, že*. Dále pak *neboť* a mnohé jiné.
- U *puisque* nám slovník dal mnoho překladů: *protože, poněvadž, vždyť, když, jelikož*. My jsme prozkoumali mimo to i výskyt respondentu: *neboť*. Nejčastějším respondentem bylo *protože*. Dále *neboť*. Po kvantitativní stránce výraz *když*, jak jsme si objasnili, nelze brát v potaz. Tudíž kvantitativně na dalším místě by byl respondent *poněvadž, jelikož, vždyť...*
- U *comme* nám slovník Lingea dal překlady: *protože a pročez*. U *pročez* jak, jsme si uvedli je problém ten, že nevyjadřuje *příčinu*, ale *důsledek*. V Intercorpu jsme tedy zkoumali i jiné respondenty. Výsledkem nám bylo, že nejčastějším respondentem bylo *protože*. Další v pořadí byl překlad jako *neboť, poněvadž, jelikož*, a mnohé další.
- *Car* jak jsme říkali v teoretické části, je opravdu užíváno nejvíce. Lingea nám nabídl překlady : *protože, neboť*. Přidali jsme k analýze i překlady *poněvadž, totiž a vždyť*. Seřadíme- li je opět dle Intercorpu vyjde nám, že nejčastějším respondentem bylo opět *protože*. Dále následovalo opravdu *neboť*. Dále pak: *poněvadž, totiž, vždyť*. Další možností byly překlady: *jelikož* a *proto, že*. Stejně tak obvyklé, jako posledně jmenované.
- En effet bylo kvůli své povaze příslovce komplikovanější. Co se slovníku týče- našli jsme výraz *totiž*. Ostatní překlady typu *vlastně, opravdu* atd. nebyly příčinného charakteru.
- Zástupce popřené příčiny *non que* nemělo v Intercorpu valného zastoupení. Pouze 11 případů. Nejčastější bylo *ne že by*. Ostatní překlady byly různé.

Résumé

Mon sujet pour mon mémoire de licence est : „ Les conjonctions causales et leurs équivalents tchèques.“ La causalité est omniprésente dans la vie quotidienne et donc il est très important d’observer ce phénomène .

L’étude est divisée en quatre parties.

Le travail commence par une partie qui traite des phrases complexes ainsi que des relations entre les phrases. Ensuite ce travail nous montre des propriétés des conjonctions et il nous en présente déjà quelques exemples.

Après quoi cette étude se consacrera au sujet de la cause. Quelques définitions seront expliquées au tout début de ce paragraphe ainsi que le lien de cause à effet.

Au coeur de mon mémoire de licence se trouvent des connecteurs causaux qui sont traités aux chapitres deux, trois et quatre. *Parce que* sera la première conjonction de cause observée et cela en opposition avec *Puisque*. Ensuite nous ferons l’étude de *Comme* suivie par *Car*. Le cinquième connecteurs étudié sera *En effet* . Il est évident que tout cela se déroulera de même manière -sur le plan théorique..

Le dernier point observé dans cette étude sera le cas particulier de la cause niée avec son connecteur principal ‘’ *Non que*’’.

Le cible de mon travail était de comparer et analyser les énonciations, concernant des conjonctions causales, tchèques et françaises. Donc les conjonctions tchèques seront étudiées juste après la partie parlant de conjonctions françaises. Tout cela avait pour objectif de montrer qu’ il n’est pas toujours possible de faire juste la traduction ferme d’une conjonction française en tchèque, et que le sens de ces conjonctions une fois traduit varie selon le contexte. Il ne suffit donc pas de juste affirmer que par exemple *Comme* sera traduit seulement *neboť* en tchèque, *car* il peut être parfois traduit par *protože, jakoby, poněvadž etc...*

Tout cela dépend surtout du choix du locuteur et surtout du choix d’un traducteur et de son interprétation. Les traductions peuvent alors être différentes juste à cause du fait que chacun de nous pourrait comprendre la phrase différemment.

Le chapitre quatre représente une partie pratique effectuée grâce au logiciel Intercorp. Dans ce chapitre nous observeront les possibilités de traductions. Tout cela sera évidemment accompagné par multiples exemples.

Cela était le but principal de ma recherche. À part cela mon travail tente de présenter les conjonctions de façon détaillée dans le but de rapprocher le mieux possible ces conjonctions causales à leurs utilisateurs; présenter leurs propriétés, leurs origines et leurs rôles dans la phrase – tout cela en étant accompagnés par les analyses de corpus et ses nombreux exemples qui prouvent les théories énoncées et qui nous montrent bien les possibilités larges et divers de traduction vers la langue tchèque.

Použitá literatura

AUTORSKÝ kolektiv pracovníků LINGEA, *Velký slovník- francouzsko- český a česko- francouzský*. 1. vyd. Brno: Nakladatelství Lingea 2007. 1372 s. ISBN 978- 80- 87062- 05- 0.

ČERMÁK, František *Lexikon a sémantika*. 1. vyd. Nakladatelství Lidové Noviny, 2010. 357 s. ISBN 978-87422-020-3.

DANEŠ, František *Věta a text: Studie ze syntaxe spisovné češtiny*. 1. vyd. Praha: Academia- Nakladatelství Československé akademie věd, 1985. 234 s. ISBN 111-02- 0176.

GARAGNON, Anne-Marie a CALAS, Frédéric *La phrase complexe. De l'analyse logique à l'analyse structurale*. 4. vyd. Nakladatelství Hachette-Paris, 2002. 160 s. 978- 2-01-145433-1.

GREPL, Miroslav a KARLÍK, Petr *Skladba spisovné češtiny*. 1. vyd. Praha : Státní Pedagogické Nakladatelství, 1986. 474 s. ISBN 14-608-86.

GREPL, Miroslav, a kol. *Příruční mluvnice češtiny*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové Noviny, 2001. 799 s. ISBN 80-7106-134-4.

GREVISSE, Maurice a GOOSSE, André *Le Bon Usage* 14. vyd. Nakladatelství De Boeck a Larcier s.a. Paris, 2008. 1600 s. ISBN 978-2-8011-1404-9.

KŘÍŽ, Antonín- překlad ARISTOTELÉS *Fyzika*. 1. vyd. Nakladatelství Petr Rezek, 1996. 503 s. ISBN 80-86027-03-1.

NAZARENKO, Adeline *La cause et son expression en français*. Nakladatelství Orphys, 2000. 169 s. ISBN 2-7080.0945-1.

WILMET, Marc *Grammaire critique du français*. 2. vyd. Nakladatelství De Boeck a Larcier s.a. Paris, 1998. 690 s. ISBN 2-01145302-x.